

Met kinderen in gesprek

Praktijkonderzoek Melanie Harmeling

Studentnummer: 2117782

Master Special Educations Needs (M SEN)

Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg

Leerroute: IB

Docent : Tineke van Alphen

Juni 2010

Inhoudsopgave

Samenvatting meesterstuk	3
--------------------------	---

Hoofdstuk 1

1.1 Inleiding	6
1.2 Aanleiding en probleemstelling	7
1.3 Persoonlijk doel	8
1.4 Praktijk/ platform	8
1.5 Doel van het onderzoek	8
1.6 Centrale vraagstelling	8

Hoofdstuk 2: Theoretische onderbouwing

2.1 Motivatie en flow	9 – 11
2.2 Reflectiegesprekken met kinderen	12
2.3 Motivatie	12
2.4 Handelingsplan en de leerling	12 – 13
2.5 Vastleggen van leerontwikkeling	13– 15
2.6 Reflectie op literatuur	16 – 17

Hoofdstuk 3: Onderzoeksmethodologie

3.1 De onderzoeksvorm	17
3.2 Dataverzameling	17- 18
3.3 Verantwoording	
Onderzoeksinstrumenten	19- 23
Leerling-selectie	24

Hoofdstuk 4: Data en analyses

4.1 Beginsituatie	26 - 32
4.2 Praktijkverwerking	32 - 38

4.3 Eindsituatie	38 - 39
------------------	---------

Hoofdstuk 5: Conclusies en antwoorden

5.1 Conclusies n.a.v. praktijksessies	41
5.2 Conclusie 2 ^e afname Leavers	40 - 41
5.3 Antwoorden op deelvragen	42 - 43
5.4 Antwoorden gerelateerd aan literatuur	44 - 45

Hoofdstuk 6: Reflectie

6.1 Uitslag onderzoek/ relatie praktijk	46
6.2 Vervolgstappen	47
6.3 Onderzoek / eigen ervaring	47 – 48

Nawoord	50
----------------	----

Literatuurlijst	51
------------------------	----

Bijlagen	52 en verder
-----------------	--------------

Bijlage 1: Uitleg Betrokkenheidschaal Leavers

Bijlage 2: Uitleg Viseon

Bijlage 3 : Leerling enquête

Bijlage 4 : Leerkrachtvragenlijst (gebruikt tijdens evaluatie met leerkrachten)

Bijlage 5: Werkblad (ter inspiratie bij de praktijksessies)

Samenvatting

Het onderzoek wat hier voor u ligt gaat over het betrekken van leerlingen bij het eigen leerproces. In dit onderzoek ga ik uitproberen of het voeren van gesprekken met kinderen middels reflectie op hun werk, de betrokkenheid kan verhogen. Ik gebruik diverse instrumenten om de begin -en de eindsituatie van betrokkenheid en motivatie vast te stellen. Zowel de leerkracht als de leerling geven een beoordeling. De keuze voor mijn onderwerp is voortgekomen uit twee aanleidingen: De eerste is eigen interesse naar aanleiding van ervaringen en observaties in de huidige praktijk. Ik ervaar vooral in de bovenbouw een andere betrokkenheid dan in de onderbouwgroepen. De tweede aanleiding is dat de betrokkenheid van leerlingen in de bovenbouw van mijn school laag scoort op diverse toetsen. Als intern begeleider werd ik geprikkeld om hiermee aan de slag te gaan. De volgende onderzoeksvraag is hieruit voortgekomen:

Kan ik kinderen op mijn school beter motiveren door hen te betrekken bij hun eigen leerproces?

Door het bestuderen van literatuur, vragenlijsten te laten invullen door leerkrachten en leerlingen te volgen probeer ik antwoord te krijgen op deze vraag. Als middel om leerlingen te betrekken bij hun eigen leerproces, gebruik ik het reflectiegesprek. Het doel van mijn onderzoek is aan te kunnen tonen dat reflectiegesprekken een bijdrage leveren aan een grotere betrokkenheid. Waardoor motivatie bij de leerlingen mogelijk verbetert. In de praktijk stel ik van acht leerlingen de begin –en eindsituatie vast. Met vier leerlingen ga ik over een periode van 8 weken aan de gang met reflectiegesprekken. De andere vier leerlingen krijgen geen extra begeleiding. Leerling-vaardigheden en communicatieve vaardigheden spelen een belangrijke rol bij effect op betrokkenheid. Voor mij als begeleider is oplossingsgerichte vraagstelling van belang om per leerling de juiste begeleiding te kunnen bieden. Maar bovenal spelen relatie en vertrouwen de grootste rol tijdens deze praktijksessies. Het blijkt dat alle leerlingen vooruitgang boeken. Echter is het in de scoringslijsten niet van alle kinderen terug te lezen, terwijl leerkrachten wel verbetering onderschrijven. Hieruit concludeer ik dat het gebruikte instrument (5 punt betrokkenheidschaal van Laevers) wellicht minder geschikt is geweest om verbeteringen over een relatief korte periode weer te geven. Het is goed geweest dat ik tijdens dit onderzoek de kinderen zelf een beginsituatie heb laten vaststellen

middels een schalingsladder. Op deze manier hebben we de individuele vooruitgang in beeld kunnen brengen. Dit werkt motiverend! Dat de groep leerlingen die niet actief begeleid is, wel omhoog is gegaan, toont aan dat er altijd meerdere factoren een rol spelen tijdens een periode van onderzoek. Dit is ook terug te zien bij de vier begeleide leerlingen.

Voor het afnemen van dit soort praktijkonderzoek is tijd heel cruciaal. De leerlingen en ik als begeleider hebben tijd nodig gehad om goed op elkaar af te kunnen stemmen. Zo kun je relatie en vertrouwen beter opbouwen en kunnen leerlingen zich vaardigheden eigen maken. Wat over een langere termijn duidelijker in beeld te brengen zal zijn. Voor een praktijkonderzoek als dit had ik achteraf meer tijd moeten nemen voor de sessies. Ik heb me vooraf niet gerealiseerd dat je ook tijd nodig hebt om relatie en vertrouwen met de kinderen op te bouwen. Dit is terug te voeren naar mijn functie als lb-er en de korte periode dat ik op deze school werk. Wat wel bijzonder is, is dat de vier leerlingen, het voortzetten van deze gesprekken wenselijk vindt

Melanie

Hoofdstuk 1

In dit hoofdstuk komen de volgende punten aan de orde

1.1 Inleiding

1.2 Aanleiding en probleemstelling

1.3 Persoonlijk doel

1.4 Mijn platform

1.5 Doel van het onderzoek

1.6 Centrale doelstelling (onderzoeksvraag en deelvragen)

1.1 Inleiding

Mijn naam is Melanie de Kort en ik ben sinds mei 2009 werkzaam als intern begeleider op een openbare basisschool. Mijn taken bestaan uit de zorg voor groep 4 tot en met 8 en ik maak deel uit van het MT van onze school.

Hiervoor heb ik 16 jaar op een openbare basisschool gewerkt binnen hetzelfde bestuur. Daar heb ik 6 jaar een kleutergroep gedraaid en 6 jaar groep 5. De laatste 4 jaar was ik ook daar werkzaam als intern begeleider.

Mijn huidige school staat in een nieuwbouwwijk en is ontstaan vanuit een bestaande openbare school in de naastliggende wijk. Onze school telt 210 leerlingen verdeeld over 10 groepen. Wij werken we bewust met combinatiegroepen. Het werken met een weektaak is een belangrijk uitgangspunt voor onze school. Hiermee werken we aan het ontwikkelen van zelfstandigheid van kinderen en leren wij ze om taken te plannen. Reeds vanaf groep twee worden kinderen vertrouwd gemaakt met weektaken. Daarnaast staat de instructietafel in de groep centraal. Vanuit deze tafels vinden de introducties van de lessen plaats. Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met 3 instructieniveaus. De weektaak en de instructietafel passen goed bij het motto van de school, "Leren aan eigen wijsheid".

1.2 Aanleiding en probleemstelling

Al heel lang vraag ik me af hoe je kinderen beter kunt betrekken bij hun onderwijs. Over het algemeen zie ik dat de leerlingen datgene hebben te volgen wat een leerkracht en het onderwijsprogramma aanbieden. Tijdens het werken in de bovenbouw merkte ik op dat een aantal kinderen steeds vaker de motivatie verliest. Steeds stelde ik mezelf de vraag of dat aan de stof lag en stelde dan vaak de taken en opdrachten bij. Echter een gesprek aangaan over wat de leerling écht zou willen, gebeurde niet. Die demotiverende houding van leerlingen tijdens mijn eigen lesgevende periode en de verminderde motivatie van de leerlingen in de huidige de bovenbouw van mijn school waren voor mij signaal en aanleiding om hier onderzoek naar te doen. Door deze IB- studie heb ik namelijk zelf mogen ondervinden dat het heel boeiend is als je weet hoe je zaken leert en ondergaat. Reflecteren met collega studenten, aangestuurd door een begeleider geeft zelfinzicht. De zoektocht in het competentiegericht studeren was aanvankelijk voor mij erg moeizaam. Door de intervisiemomenten leerde ik mezelf steeds beter kennen. Het is bizar dat ik pas op 40- jarige leeftijd heb mogen ontdekken welke onderwijsbehoeften ik heb. Ik kwam erachter dat ik een doener (KOLB) met een intermenselijk profiel (MI profiel) ben. Steeds meer wordt me in de praktijk duidelijk waarom ik zaken op een bepaalde manier aanpak en waar ik me prettig bij voel. Ik veronderstel dat het ook voor kinderen heel boeiend zou zijn als ze beter zouden weten waar hun specifieke onderwijsbehoeften liggen. De overgang naar het competentiegericht studeren zou voor mij een stuk soepeler zijn verlopen als ik vooraf al meer zelfinzicht had gehad. Als ik duidelijker had geweten wat mijn doelen waren. Hoe mijn leerstijl was. Het was wel enorm motiverend om hiermee aan de slag te gaan. Zeker toen ik door feedback steeds beter in beeld kreeg wat mijn doelen waren en wist waar ik naartoe kon werken.

Daarom wil ik nu gaan onderzoeken of ik de motivatie van de leerlingen kan verhogen door hen meer te betrekken bij hun eigen onderwijsleerproces.

Waarschijnlijk zullen zij dan betere resultaten bereiken.

1.3 Persoonlijk doel

Middels dit onderzoek zou ik graag willen aantonen dat intrinsieke motivatie verhoogt als kinderen meer betrokken worden bij het leerproces. Ik hoop dat ik in staat ben

kinderen op weg te helpen door feedbackgesprekken over hun taken van die week. Dat ik hen de mogelijkheid kan bieden zichzelf beter te leren kennen en dat ze dit kunnen vertalen naar onderwijsbehoeften. Daarnaast zou ik het fijn vinden als ik ook leerkrachten hiervoor kan enthousiasmeren. Dat zij meer interesse krijgen voor het voeren van reflectiegesprekken met kinderen. Dat mijn praktijkonderzoek en de ervaringen van mijzelf en die van de leerlingen, aanleiding kan zijn om vaker in gesprek te gaan met kinderen over hun eigen mogelijkheden.

1.4 De praktijk/ platform

De leerkrachten van de bovenbouw merken een daling in motivatie bij leerlingen. Mede zichtbaar gemaakt door Viseon. Het is moeilijk aan te tonen waarom deze demotivatie ontstaat bij deze leeftijdsgroep. De verminderde betrokkenheid uit zich vaak tijdens de zelfstandige verwerkingsmomenten. Bovenbouw collega's zijn met regelmaat bezig leerlingen aan te sturen en aan hun taak te zetten. Toen ik vertelde wat ik van plan was met mijn onderzoek, reageerden zij enthousiast. Graag zouden ze bij een aantal leerlingen een grotere betrokkenheid zien. Dat ik daar wellicht iets in kan gaan betekenen vonden zij positief. Zij waren graag bereid mee te werken waar mogelijk. Dit geeft mij het gevoel dat ik met een zinvol onderzoek van start ga.

1.5 Doel van het onderzoek

Middels mijn onderzoek wil ik in beeld krijgen of ik leerlingen door reflectiegesprekken in staat kan stellen mee te laten denken over hun eigen leerproces om zo mogelijk de motivatie van de leerlingen te verhogen.

1.6 Centrale vraagstelling in het onderzoek.

Kan ik kinderen op mijn school beter motiveren door hen te betrekken bij hun eigen leerproces?

Om antwoorden te vinden heb ik de volgende deelvragen geformuleerd:

1. Zijn kinderen in staat aan te geven waar hun onderwijsbehoeften liggen?
2. Ben ik samen met de leerling in staat in deze onderwijsbehoeften te voorzien?
3. Kunnen we samen de werkmotivatie verbeteren?

Op bovenstaande vragen hoop ik antwoorden te vinden tijdens de uitvoering van de individuele settings. Naar aanleiding van mijn bevindingen hoop ik conclusies te kunnen trekken. Mijn ervaringen zal ik delen met de groepsleerkracht van de betrokken leerlingen.

Hoofdstuk 2

Theoretische onderbouwing

In dit hoofdstuk ga ik in op gelezen literatuur.

In dit hoofdstuk ga ik in op wat deskundigen zeggen over het vergroten van betrokkenheid en motivatie bij kinderen. En wat de mogelijkheden zijn om leerlingen mede eigenaar te maken van het eigen leerproces. Wat zijn mogelijkheden om ontwikkeling en groei te volgen?

- 2.1 Motivatie en flow
- 2.2 Reflectiegesprekken met kinderen
- 2.3 Motivatie
- 2.4 Het handelingsplan en de leerling
- 2.5 Vastleggen van de leerontwikkeling
- 2.6 Het beantwoorden van mijn deelvragen

2.1 Motivatie en flow

Korthagen, F., & Lagerwerf, B. (2008). *Leren van binnenuit: onderwijsontwikkeling in een nieuwe tijd*.

We moeten gaan werken aan de flow van de leerlingen en leerkrachten. Belangrijk is om die motivatie te bewerkstelligen. Als mensen in flow zijn, zetten ze hun kernkwaliteiten in. Kenmerken van flow zijn:

1. Je ervaart een aangename uitdaging die je aankunt.
2. Je voelt je als een vis in het water.
3. Je voelt dat je tot uiting komt wie je ten diepste bent (This is me!)
4. Je bent je sterk gewaar van het hier –en -nu en je bent sterk afgestemd op het hier -en-nu

5. Je bent gefocust op een doel thema of taak.
6. Je kernkwaliteiten(van denken, voelen en willen) komen uit de verf.
7. Je denken voelen doen en willen vallen nagenoeg samen.
8. De situatie geeft energie
9. De situatie heeft iets speels; de taak voelt haast al spel
10. Je hebt een actieve lichaamshouding, gekenmerkt door 'shining eyes' en andere lichamelijke tekenen van betrokkenheid.
11. Je voelt weinig angst.
12. Je hebt weinig besef van tijd.
13. Je leert snel.

Bij het begeleiden van kinderen gaat het erover om de taken goed af te wegen en te kijken of ze niet te ver uit de comfortzone liggen. De opdrachten moeten dus aansluiten binnen de mogelijkheden van de leerling. Hier denk ik aan de aanpassing van de taken op het niveau van de leerlingen. Als het goed gaat en de kinderen zich veilig voelen is het mogelijk om meer uitdaging aan te bieden. Ook hier moet een leerkracht duidelijkheid en veiligheid bieden. Ook 'snelle' leerlingen behoeven aandacht en uitleg en feedback op hun taken.

Doelen stellen hebben vaak alleen een positieve invloed als het gaat om leerdoelen en niet om prestatiedoelen. Het doel om iets onder de knie te krijgen, een vaardigheid te leren. Het gaat binnen de klassensituatie te ver om per lesonderdeel expliciet iedere leerling zijn persoonlijke leerdoel aan te bieden. Echter kinderen weten vaak niet wat de doelen zijn van de les. Het is belangrijk voor kinderen te weten waar ze naartoe werken. Het aangeven van deze doelen bij de instructie van de les is daarom van belang.

Tijdens mijn onderzoek wil ik me vooral focussen op kansen van kinderen. Ingaan op wat goed gaat. Doelen stellen per week. Wezenlijk voor deze manier van kinderen begeleiden en aansturen is reflectie. Van denken naar voelen, van voelen naar willen en weer naar denken, enzovoort. Feedback geven, dus kwaliteiten herkennen en benoemen, doelen stellen zijn belangrijk voor een goed begeleidend proces. Middels deze benadering zou ik leerlingen weer in Flow willen brengen. Motivatie verhogen door in gesprek te gaan met kinderen. Dit vraagt oefening en tijd. Als ik hiervoor de weektaak met opdrachten kan inzetten, snijdt het mes aan twee kanten. Middels

deze weektaken kunnen kinderen aangeven wat er al goed ging en wat minder. Vanuit deze ervaringen kan de taak steeds bijgesteld en aangepast zodat de leerling vanuit een door henzelf aangegeven doel kan werken. Zo hebben ze zelf een stuk verantwoordelijkheid wat mogelijk bijdraagt tot een grotere betrokkenheid.

2. 2 Reflectiegesprekken met kinderen

Tijdens een congres in Ede heb ik een workshop gevolgd over 'Reflectiegesprekken met kinderen'. Grondprincipes voor reflectie zijn:

- * Relatie (vertrouwen)
- *Communicatie
- *Competentie
- * Autonomie
- * Verbondenheid

Vooraf relatie is een wezenlijk onderdeel om een goede reflectie te kunnen toepassen. Kinderen moeten zich vertrouwd en geborgen voelen om te kunnen zeggen wat hen bezig houdt. Goede communicatie ligt daaronder ten grondslag. Echt kunnen luisteren, oprecht geïnteresseerd zijn. Door een goede verstandhouding worden kinderen uitgedaagd, geprikkeld en gemotiveerd tot werken. Hierdoor ontstaan competente gevoelens waardoor een kind beter durft aan te geven waar hij en wel en waar hij niet toe in staat is. Hierdoor kan het kind staan voor zijn eigen krachten, autonomie. Voor leerkrachten is het tevens ook motiverend en stimulerend als zij inzien dat door hun toedoen de werkresultaten van leerlingen daadwerkelijk verbeteren.

We moeten echter wel stellen dat het leerpakket bepaalde eisen stelt aan leerlingen en dat zij hieraan moeten voldoen. Echter de weg naar de einddoelen kunnen met overtuiging of met tegenzin bewandeld worden.

2.3 Motivatie en betrokkenheid

Spaanbroek, L. (2008). *7 Verborgene motivatiekrachten in uw school:doorbreek motivatie en gebrek aan betrokkenheid.*

Reflectiegesprekken sluiten heel goed aan op de recente motivatie theorieën (Self-Determination Theory). Die theorie zegt in de kern niets anders dan wat iedere vader of moeder en opvoeder weet: Kinderen willen zich ontplooien en zijn in de wieg gelegd om te leren. Het enige wat je moet doen is de ruimte, de veiligheid, het vertrouwen en de kansen bieden voor die ontplooiing. Motivatie heeft betrekking op energie, richting, doorzettingsvermogen en stabiliteit. Mensen die werkelijk vanuit zichzelf, vanuit een innerlijke drang (intrinsieke motivatie) bezig zijn met hun taak zijn meer geïnteresseerd en voelen meer vertrouwen en opwinding. Dit manifesteert zich in een groter doorzettingsvermogen, een betere prestatie, meer creativiteit, meer vitaliteit en een hoger zelfvertrouwen. Dit alles leidt tot een hoger welbevinden. Dus een goede taak van het onderwijs om reflectie toe te passen.

Bovenstaande zie je vaak wel terug bij de jongere leerling. Ze exploreren en verkennen uit nieuwsgierigheid en leergierigheid de wereld om hen heen. Door hen een leerrijke omgeving aan te bieden gaan ze op weg naar spelend leren. Kleuters zijn vaak in staat zichzelf het lezen aan te leren. Gaandeweg hun onderwijs carrière verliezen ze deze kracht. Ligt dit aan ons onderwijssysteem of verliezen oudere leerlingen deze exploratiedrang?

2.4 Het handelingsplan en de leerling

Clijssen, A., Lange S. de, Gijzen, W. & Spaans, G. (2007) *Handreiking 1-zorgroute voor leerkrachten en intern begeleiders in het primair onderwijs. Planmatig omgaan met verschillen. Woerden: WSNS+*

Clijssen (2007) geeft aan dat in 1-zorgroute de leerling steeds actief wordt betrokken bij het opstellen van het handelingsplan en het meedenken over het eigen leerproces. De leerlingen worden gemotiveerd om aan te geven:

- Wat goed gaat en wat minder?
- Heeft het kind een idee hoe dat komt?
- Welke doelen het kind wil bereiken?
- Hoe het kind resultaten beleeft en ervaart?

-Wat het kind niet alleen kan en waar het hulp bij nodig heeft?

Wanneer men op deze manier met kinderen omgaat doet men ook volledig recht aan de drie basisbehoeften van relatie, competentie en autonomie (Stevens, 1997 in: Den Otter 2005). De leerling overlegt samen met de leerkracht of de remedial teacher en zijn bijdrage wordt serieus genomen (relatie). Wanneer de leerling zijn doelen bereikt is het zijn eigen prestatie (competentie) en de leerling heeft ook zelf bedacht hoe hij dat ging doen (autonomie).

Vooralsnog wordt er gesproken vanuit het handelingsplan maar ik ben er van overtuigd dat bovenstaande ook van toepassing is om leerlingen te volgen in hun schoolontwikkeling. Ik zie op mijn school, de behoefte om aandacht te gaan besteden aan een veilige omgeving waarin gevoelens van competentie, autonomie en sociale verbondenheid kunnen ontstaan. Vooral de leerlingen en leerkrachten vanaf groep 6, zouden hier veel voor elkaar kunnen betekenen.

Leerling, eigenaar maken van hun eigen leerproces vraagt veel van de leerkracht. Om dit te bewerkstelligen, zullen ook zij het doel vanuit hun eigen autonomie moeten kunnen onderschrijven. De motivatie voor dit alles moet gedragen worden vanuit het handelen van de leerkracht. Ik hoop te kunnen laten zien dat de betrokkenheid mogelijk verbetert door de uit te voeren sessies met de leerlingen.

2.5 Vastleggen van de leerontwikkeling

Elke school heeft een leerlingvolgsysteem, waarin de leerontwikkeling vastgelegd wordt. Aan de hand van toetsen zie je of het niveau van een kind vooruit gaat, achteruit gaat of dat het constant blijft. Kinderen hebben zelf geen zicht op het leerlingvolgsysteem. Toch is het van belang om kinderen zelf inzicht te geven in hun eigen leerontwikkeling en dit proces door hen te laten vastleggen. Daar zijn de deskundigen het wel over eens en deze mening deel ik zelf ook. Daarmee kan het kind zijn eigen vorderingen bijhouden en grip krijgen op het eigen leerproces. Zo wordt het kind mede verantwoordelijk en mede-eigenaar van zijn eigen ontwikkeling. Welke mogelijkheden zijn er volgens de deskundigen om kinderen hun leervorderingen vast te laten leggen?

Het leerlingportfolio

Pameijer en Beukering (2007) bevelen een portfolio aan. Hierin komt bewijsmateriaal voor de kennis en de vaardigheden die de leerling zich eigen heeft gemaakt: opdrachten, werkstukken, feedback van anderen eigen reacties en ideeën, foto's en digitaal materiaal. Hierdoor krijgt een kind overzicht in wat het eerst niet kan en nu wel. De leraar moet de leerling ertoe uitdagen om op zijn leerlingportfolio te reflecteren. Wanneer een kind terugkijkt naar eerder gemaakt werk, ziet het kind hoe dit tot stand gekomen is. Dit nadenken over het eigen leren, noemt men metacognitie. Het is een belangrijk onderdeel in het gesprek over de te bereiken doelen voor kinderen. Ook bij oudergesprekken en in de overdracht naar de volgende groep is het een wezenlijk onderdeel. Fogarty (1999) beveelt een werkportfolio aan, dat eens in de zoveel tijd wordt uitgezocht. Terwijl kinderen zelf kiezen wat ze in hun uiteindelijke portfolio willen doen, reflecteren ze waarom ze dit werk gekozen hebben. Deze reflecties van kinderen worden genoteerd en opgenomen in het portfolio. Het pleit ervoor om dit portfolio onderdeel te maken van de rapportage omdat hierin de werkelijke groei en ontwikkeling van de leerling te zien is.

Het leerdagboek

Wallace (2001) pleit ook voor het vastleggen en reflecteren op de vaardigheden van het leerproces. Door na te denken over wat geleerd en gedaan is door kinderen krijgt het meer diepgang, wordt het beter in het geheugen opgeslagen en is er transfer naar andere vakgebieden mogelijk. Zij gebruikt daarvoor een "learning diary". (Wallace 2001, p 120) legt uit: *"hierin vermelden zij wekelijks de activiteiten die zij hebben gedaan, wie hen daarbij geholpen heeft en wat ze ervan geleerd hebben."*

Het ontwikkelingsperspectief in een grafiek

Clijssen (2007, p 158) benadrukt vooral het bieden van perspectief aan de leerling: *"werken vanuit een ontwikkelingsperspectief geeft de leerling zicht op zijn eigen leerontwikkeling en maakt de leerling zelf verantwoordelijk voor zijn/ haar ontwikkeling."* Het daagt kinderen uit om bepaalde doelen te willen realiseren. De communicatie met de ouders verloopt vaak beter wanneer het ontwikkelingsperspectief gevisualiseerd wordt door bijvoorbeeld een grafiek. Deze

grafiek kan dan de ontwikkeling tot nu toe aangeven, maar ook beeld geven van de vorderingen op lange termijn van de leerling.

Ik ben er van overtuigd dat voorgaande methoden zeker zullen bijdragen aan het verhogen van de intrinsieke motivatie van leerlingen. In het geval van feedback geven, is het fijn aan de hand van portfolio te werk te gaan. Middels mijn sessies ga ik van de weektaak uit om feedback te geven. De weektaak is een werkmodel dat wij hanteren op school voor de verwerking van lesstof. Dit wordt ingezet tijdens de momenten dat een deel van de combinatiegroep instructie krijgt. Leerlingen worden geacht zelfstandig aan deze taak te werken. Tijdens mijn sessies zal het accent vooral liggen op feedback geven en het bepalen van doelen per week.

In de praktijk vraagt het werken met bovengenoemde volgsystemen meer tijd van een leerkracht. Het zal vanuit een diepe overtuiging van de leerkracht zelf afhangen of hij/ zij tijd wil creëren om kinderen op deze manier te volgen. Als men het belang ervan inziet om met kinderen feedbackgesprekken aan te gaan, zal er goed gekeken moeten worden hoe dit binnen de praktijk te realiseren is.

Reflectie

Wat is er in de literatuur bekend met betrekking tot verhogen van de motivatie van kinderen?

Om motivatie te verhogen is het van belang om kinderen in flow te brengen. Dit wil zeggen dat je kinderen uitdaagt om datgene wat ze doen met overtuiging te doen. Met als grondslag de beleving van alles vanuit hen kernkwaliteiten en mogelijkheden. Deze flow kun je bewerkstelligen middels feedback- en reflectiegesprekken. De meerwaarde zit hem in het zelf meedenken over het leerproces. Daarin moet voldaan worden aan de 3 basisbehoeften van relatie, competentie en autonomie. Door te reflecteren op wat wel en niet goed ging, maakt de leerling ook gebruik van metacognitie. Fogarty (1999, p.53) zegt over het inzetten van metacognitie door de leerlingen: *“Er wordt niet alleen van ze verwacht dat ze leren, maar dat ze in staat zijn leiding te geven aan hun eigen leren”*. Wat hier aan vooraf hoort te gaan is oefening. Kinderen moeten in staat worden gesteld, woorden te geven aan gevoelens en behoeften. Ze zullen begeleid moeten worden in wat onderwijsbehoeften zijn. Dit alles kan pas goed op gang komen als ook leerkrachten hierin goed zijn onderbouwd.

Welke mogelijkheden zijn er om kinderen hun eigen leerproces vast te laten leggen?

In de literatuur kwam ik 3 opties tegen om kinderen hun eigen leerontwikkeling te volgen. Deze heb ik uitgewerkt in paragraaf 2.5. Dit zijn:

Het leerlingportfolio of werkportfolio, waarin al het gemaakte werk opgenomen wordt. Door reflectie op het gemaakt werk is er een leerontwikkeling te zien.

Het leerdagboek. Hierin worden de activiteiten beschreven die in een week hebben plaatsgevonden, wie daarbij betrokken waren en wat de leerling ervan heeft geleerd.

Een grafiek waarin het ontwikkelingsperspectief is opgenomen. Hierin is juist te zien, welke stappen er moeten worden genomen om verder te komen. Hier kijk je dus niet middels reflecties achteraf maar juist vooruit: Wat is er nog nodig?

Hoofdstuk 3

Onderzoeksmethodologie

In hoofdstuk 3 komen de volgende punten aan de orde:

3.1 De onderzoeksvorm

3.2 Data verzameling

Betrokken partijen

Motivatie voor gebruikte methodiek

3.3 Verantwoording instrumenten en leerling-selectie

3.4 Ethische aspecten

Het doel van mijn meesterstuk is om antwoord te krijgen op mijn onderzoeksvraag:
Kan ik kinderen op mijn school beter motiveren door hen te betrekken bij hun eigen leerproces?

Om deze vraag te beantwoorden, heb ik deelvragen geformuleerd die te maken hebben met de inhoud van mijn onderzoeksvraag. In de praktijk ga ik op zoek naar

de antwoorden op deze deelvragen en daardoor zal ik uiteindelijk ook mijn onderzoeksvraag beantwoord krijgen.

De deelvragen kunnen niet allemaal op dezelfde manier beantwoord worden. In het stappenplan in paragraaf 3.2 beschrijf ik welke bronnen, technieken en instrumenten ik ga gebruiken om de antwoorden te vinden.

3.1 De onderzoeksvorm

Ik heb gekozen om gebruik te maken van een praktijkgericht onderzoek. Het type individu- gericht onderzoek (met één of meerdere leerlingen) lijkt me een geschikte vorm om middels praktijksessies (feedbackgesprekken) met leerlingen een beeld te krijgen of er daadwerkelijk een verbetering in betrokkenheid op zal treden. Het gaat hier om enkele leerlingen waarvan hun individuele resultaten worden verwerkt.

Daarnaast gebruik ik ook een placebogroep. Deze groep wordt met de beginsituatie in beeld gebracht maar krijgt geen actieve ondersteuning. Op deze manier hoop ik aan te kunnen tonen dat leerlingen met extra ondersteuning meer betrokken zullen raken bij het eigen leerproces.

Door praktisch aan de gang te gaan, kan ik zelf ervaren waarom iets wel of juist niet goed zal werken. Wezenlijk is dat ik op deze manier informatie kan verkrijgen die van belang is voor mogelijke implementatie (voeren van reflectiegesprekken met kinderen) in de school. Dit geldt zowel op leerling-niveau als op begeleidingsniveau.

3.2 Dataverzameling

Voor het verkrijgen van data heb ik gekozen voor de volgende instrumenten.

- A. Viseon (sociaal emotioneel volgsysteem van Cito)
- B. Betrokkenheidschaal van Leavers (meetinstrument met 5 punt school op betrokkenheid, welbevinden en competentie)
- C. Enquête voor leerlingen
- D. Praktijksessies met individuele benadering

Ad. A

Dit instrument wordt in oktober afgenomen in groep 3 t/m 8. Deze gegevens zijn goed te gebruiken om in beeld te krijgen hoe het met de werkhouding en sociaal welbevinden van de leerlingen in de bovenbouw is gesteld. Het item, werkhouding zal ik nader uitwerken.

Ad. B

De betrokkenheidschaal heb ik gebruikt om een beeld te kunnen vormen over hoe leerkrachten de leerlingen zien betreffende, motivatie, betrokkenheid en competentie. Alle leerlingen worden via deze drie punten volgens aangegeven criteria op dezelfde wijzen beoordeeld. Daar het hier een 5 puntschaal betreft, is dat goed weg te zetten in een grafiek.

Ad. C

De enquête heb ik ontwikkeld om een beter beeld te krijgen of leerlingen in staat zijn aan te geven waar ze goed in zijn en om welke redenen. Waar ze moeite mee hebben en wat ze daar mogelijk bij kan helpen. Zo tracht ik de onderwijsbehoeften in beeld te krijgen. Daarnaast heb ik een schalingsladder verwerkt om de leerling een eigen startpunt voor motivatie te laten bepalen. Handig om later mogelijke verbeteringen op aan te tonen.

Ad. D

Middels praktijksessies met vastomlijnde structuur probeer ik leerlingen te betrekken bij hun eigen leerproces. De weektaak is een vast onderdeel. Ik heb hiervoor gekozen omdat dan wekelijks een reflectie kan plaatsvinden. En we zo mogelijk daarop voort kunnen gaan met nieuwe afspraken. Tijdens deze sessies ga ik oplossingsgericht aan het werk. Ik stel dusdanige vragen die leerlingen zullen uitdagen zelf tot oplossingen te komen. Ik ben namelijk overtuigd dat je middels, oplossingsgerichte aanpak, leerlingen meer verantwoording teruggeeft voor het eigen leerproces en hierdoor wellicht betrokkenheid kan verbeteren.

De antwoorden op mijn vragen en de onderbouwing van dit onderzoek vind ik door gebruik te maken van verschillende bronnen. Hieronder geef ik aan waarom ik voor deze bron en de bijbehorende instrumenten heb gekozen.

Verantwoording onderzoeksinstrumenten

Bron:	Uitwerking		
Literatuur Wat is er in de literatuur bekend over het verhogen van de motivatie bij kinderen?	Bron	Techniek	Instrument
	Literatuur	Bestuderen van de literatuur	
Om een begin en eindsituatie vast te kunnen stellen zet ik de volgende instrumenten in.	Afweging: De literatuur die ik heb bestudeerd komt zowel in hoofdstuk 2: de theoretische onderbouwing, als in hoofdstuk 4, en 6: de data-analyse en de conclusies van mijn meesterstuk terug. <u>Triangulatie:</u> Door gebruik te maken van verschillende bronnen binnen de literatuur is mijn theorie onderbouwd met behulp van meerdere meningen van deskundigen		
	Bron	Techniek	Instrument
	Collega's van groep 6, 7 en 8	Schalingslijst	Betrokkenheidsschaal van Leavers, Viseon
Leerkrachten uit groep 6/7/8	Afweging: Ik kies voor de leerkrachten uit de bovenbouw omdat ik bij de bovenbouw leerlingen een demotiverende houding terugzie in de praktijk en in de scoringslijsten van Viseon. Om daar meer inzage in te krijgen, heb ik gekozen om deze groep leerkrachten te betrekken bij het onderzoek naar motivatie. Onderzoeksinstrument: Betrokkenheidsschaal van Laevers		

	<u>Triangulatie:</u> Door de lijsten van Viseon de Betrokkenheidsschaal van Leavers en de leerling enquête, heb ik materiaal van verschillende niveaus om een beginsituatie vast te stellen wat betreft motivatie bij leerlingen op onze school.								
Deelvraag 1 Zijn kinderen in staat aan te geven waar hun onderwijsbehoeften liggen?	<table><tr><th>Bron</th><th>Techniek</th><th>Instrument</th></tr><tr><td>Leerlingen van groep 6,7 en 8</td><td>Vragenlijst</td><td>Gesloten vragenlijst</td></tr></table>	Bron	Techniek	Instrument	Leerlingen van groep 6,7 en 8	Vragenlijst	Gesloten vragenlijst	 De gebruikte vragenlijst heb ik alvorens afname doorgesproken met mijn collega IB. Daarnaast heb ik het uitgetest middels een paar buurtkinderen in dezelfde leeftijdsgroep. Afweging: In deze leeftijdsgroep zie ik in een demotivatie ontstaan. Dit tref ik aan tijdens het werken van de leerlingen in de praktijk op de leerpleinen maar ook in de lijsten van Viseon, de Betrokkenheidschaal van Leavers en op de leerling- enquête. (Voor nadere uitleg van deze instrumenten verwijs ik naar de bijlagen.) Viseon: Bijlage 2 (blz 53) Leavers: Bijlage 1(blz. 51) <u>Triangulatie:</u> Door Viseon, de visie van de leerkracht (Betrokkenheidschaal van Leavers) en de signalen vanuit de leerlingen (enquête) gaven mij de overtuiging met deze leeftijdsgroep iets te willen gaan doen.	
Bron	Techniek	Instrument							
Leerlingen van groep 6,7 en 8	Vragenlijst	Gesloten vragenlijst							
Leerlingen uit groep 6/7/8 <									

Hoe maak ik de transfer van een individuele setting naar de klassensituatie?	Afweging: Tijdens de praktijksessies volg ik 4 leerlingen. Dit leg ik vast in een soort logboek aan de hand van werkbladen uit de methode (van Marie-Therese Bruys) Hierin opgenomen het verloop van het gesprek en de nieuwe afspraken. De kinderen weten dus per week wat de afspraken zijn. Zo weet ook de groepsleerkracht wat de bedoeling is voor deze leerling. Er vindt regelmatig een korte overdracht plaats met de leerkracht, door mij of door de leerling zelf. (Uitwerking van de sessies zijn terug te vinden in hoofdstuk 4) <table><tr><th>Bron</th><th>Techniek</th><th>Instrument</th></tr><tr><td>Uitwerking van de praktijk sessies</td><td>Verslaglegging</td><td>Logboek/portfolio</td></tr><tr><td>Terugkoppeling naar collega's</td><td>Gesprek</td><td>Interview</td></tr><tr><td></td><td></td><td>Middels een vragenlijst</td></tr><tr><td></td><td></td><td>(zie bijlage 3)</td></tr></table> Afweging: De ervaring die ik heb opgedaan met de kinderen, delen met de leerkracht. Aan het einde van mijn praktijksessies wil ik graag terugkoppelen hoe ik te werk ben gegaan en of het mijn inziens wel of niet heeft opgeleverd. Na het opnieuw invullen van de motivatielijst van Leavers door de leerkrachten wil ik met hen overwegen of er positieve ervaringen zijn en waar we zo mogelijk kunnen implementeren binnen de praktijk.	Bron	Techniek	Instrument	Uitwerking van de praktijk sessies	Verslaglegging	Logboek/portfolio	Terugkoppeling naar collega's	Gesprek	Interview			Middels een vragenlijst			(zie bijlage 3)
Bron	Techniek	Instrument														
Uitwerking van de praktijk sessies	Verslaglegging	Logboek/portfolio														
Terugkoppeling naar collega's	Gesprek	Interview														
		Middels een vragenlijst														
		(zie bijlage 3)														
Enquête, betrokkenheidschaal en Viseon	De uitslag van de enquête, en de betrokkenheidschaal van de leerkrachten en Viseon wil ik verwerken in een diagram (hoofdstuk 4) Deze metingen en weergaven, verantwoorden de beginsituatie van het onderzoek.															

In de praktijk zal dit inhouden:	Ik wil in beeld krijgen welke leerlingen minder gemotiveerd zijn. Met een deel van deze minder gemotiveerde leerlingen wil ik feedbackgesprekken gaan voeren naar aanleiding van hun gemaakte weektaak. Het andere deel van deze groep, laat ik rusten. Een schalingsladder zal de beginsituatie van motivatie van dit te begeleiden groepje leerlingen in beeld brengen. Tijdens deze reflectiegesprekken wil ik in gaan op: • Wat gaat, ging al goed? Wat kan beter ? Hoe gaan we dat realiseren? Na een aantal sessies wil ik opnieuw hun motivatie bekijken middels een schalingsladder. De leerkrachten wil ik opnieuw de betrokkenheidschaal van Laevers in laten vullen voor alle leerlingen. Ik hoop dan aan te kunnen tonen dat de sessies mogelijk motivatieverhogend hebben gewerkt. Naar aanleiding van de 2^e afname van de lijst van Leavers en de 2^e score op de schalingsladder van de leerlingen kan ik mijn conclusies trekken. Deze zijn terug te vinden in hoofdstuk 5.

3.3 Verantwoording

Hieronder volgt een verantwoording waarom ik voor de betreffende leerlingen uit onderzoeksgroep 1 en 2 heb gekozen.

Door afname van de diverse onderdelen (Viseon, Laevers en leerling-enquête) heb ik in beeld welke leerlingen minder gemotiveerd zijn. Met diegene die opvallend scoren wil ik aan de slag gaan. Onder opvallend, vallen de kinderen die zwak scoren of zichzelf anders inschalen dan het schoolbeeld laat zien.

Het betreft een groep van 8 leerlingen uit groep 6, 7 en 8. Met 4 daarvan ga ik in de praktijk aan de gang. De redenen om deze 4 kinderen te selecteren zijn:

1. Ze zijn niet schoolverlatend

De kinderen die ik hulp ga bieden en waar het wellicht betrokkenheid-verhogend werkt, kan ik dan eventueel volgend jaar blijven begeleiden. Zo kan ik mogelijk laten zien dat deze feedbackgesprekken werken bij deze kinderen en dat ze er bij gebaat zijn. Te meer een goede reden om als school na te denken over het mogelijk implementeren van feedbackgesprekken.

2. Ze scoren op alle 3 de lijsten opvallend

De kinderen zelf zowel als de leerkrachten hebben een lagere score aangegeven op betrokkenheid en motivatie. Zij geven dus beiden een teken af!

3. Leerkrachten zijn handelingsverlegen bij deze kinderen

De leerkrachten van deze kinderen hebben moeite met deze kinderen. Daar de betrokkenheid en motivatie en werkhouding van deze leerlingen dusdanig laag is, kost het de leerkracht veel energie om ze goed aan het werk te zetten en te houden. Als ik op deze manier mogelijk de leerkracht secundair kan ondersteunen, vind ik dat een verantwoorde keuze voor alle partijen.

3.4 Ethisch aspecten

Tijdens het onderzoek houd ik rekening met de volgende aspecten van ethiek, gebaseerd op R. Boerman: Ethische uitgangspunten bij praktijkonderzoek.

1. Vertrouwen en bedrog

Ik heb een grondhouding waarbij erop gerekend kan worden dat beschreven resultaten in het praktijkonderzoek zijn gebaseerd op transparante en navolgbare gegevens. Ik heb gebruik gemaakt van bronnen die volgens de APA regels worden vermeld.

2. Zorgvuldigheid en nalatigheid

Ik heb een grondhouding van zorgvuldigheid bij de opzet en uitvoering van het onderzoek. Ik heb goed nagedacht over de te nemen stappen en vraagstellingen aan de betrokkenen.

Voorafgaand aan het onderzoek heb ik mijn plan rondom motivatie met het managementteam en leerkrachten van groep 6,7 en 8 besproken. Bij de afname door leerkrachten heb ik uitgelegd wat de bedoeling is en hoe ik deze gegevens zou gaan verwerken. Ook de leerlingen heb ik duidelijk gemaakt hoe ik hun antwoorden op de vragenlijsten zou gaan verwerken. Dat ik niet alle leerlingen mee kan nemen in dit onderzoek heb ik ook toegelicht. Ik heb bij alle partijen aangegeven dat ik met een doelgroep en een placebogroep zou gaan werken.

Na een selectie, kom ik uit op vier leerlingen. Deze leerlingen heb ik één voor één geïnformeerd over de reden waarom zij degene zijn waarmee ik het onderzoek verder zou willen uitvoeren. Ik heb gelijktijdig gevraagd of zij dat ook willen. Hierbij ook uitgelegd dat lezers na voltooiing van dit onderzoek niet kunnen lezen welke leerlingen of school dit motivatieonderzoek betreft.

Het is wel zo dat andere leerlingen zien welke kinderen er betrokken zijn bij mijn onderzoek. Daar ik de kinderen onder de lestijd uit de groep zal halen voor een gesprek. De betrokken leerlingen hebben aangegeven hier geen moeite mee te hebben. Er zijn ook direct afspraken gemaakt over de frequentie en het tijdstip van de praktijkgesprekken.

3. Volledigheid en selectiviteit

In mijn grondhouding speelt de eis van volledigheid een belangrijke rol. Selectie en beperking zullen een rol spelen om mijn onderzoek in de praktijk te beperken. Echter de verzamelde gegevens zullen gebruikt worden in de verslaglegging en zeker niet vermeden worden om zaken anders te doen voorkomen dan ze daadwerkelijk zijn.

**Gegevens die niet nader terug te vinden zijn in dit onderzoek, zijn te verkrijgen bij de uitvoerder van dit praktijkonderzoek, Melanie de Kort-Harmeling*

4. Concurrentie en collegialiteit

Samen met collega's, leerlingen en medestudenten heb ik weloverwogen keuzes gemaakt voor het tot stand komen van dit praktijkonderzoek. Hierbij is sprake van

loyaliteit om elkaar te helpen de ambities te realiseren en we hebben daarvoor respect getoond voor ieders eigen manier om dit persoonlijke doel te bereiken.

5. Publiceren, auteurschap en geheimhouding

Ik houd er rekening mee dat dit onderzoek mogelijk gebruikt wordt voor publicatie. Om hiervoor de privacy van de deelnemers te waarborgen heb ik gebruik gemaakt van fictieve namen. De betrokken leerlingen hebben deze namen zelf bedacht. De naam van de school en de leerkrachten worden niet vermeld.

6. Onderzoek in opdracht

Uit eigen interesse heb ik de vraagstelling van dit onderzoek bepaald en blijf ik de eigenaar van dit onderzoek. Ik houd hierbij rekening met de opleidingseisen van Fontys Oso en met de zelfsturing bij de keuze van de onderzoeksvraag.

Hoofdstuk 4

Data en analyse

In dit hoofdstuk ga ik de data met de analyses weergeven. Voor het verzamelen van de data-gegevens, heb ik diverse instrumenten gebruikt.

4.1 Beginsituatie

Videon figuur 1.

Betrokkenheidschaal van Leavers (figuur 2)

Enquête voor de leerlingen (figuur 3)

4.2 Praktijkverwerking

Sessies van de leerlingen (figuur 6)

4.3 Eindsituatie

Betrokkenheidschaal van Leavers. (figuur 7)

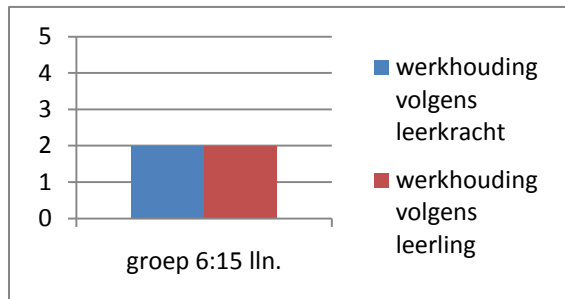
Schalingsladder 2^e afname (figuur 8)

Onderstaande gegevens vertegenwoordigen de beginsituatie bij aanvang van mijn onderzoek.

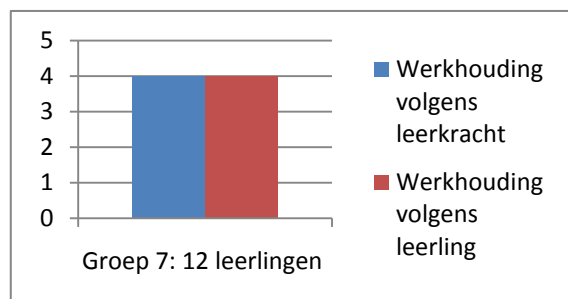
- Cito Viseon (lijst ingevuld door leerkrachten)
- Betrokkenheidschaal van Leavers: Afgenomen door de leerkrachten van groep 6,7 en 8.

Figuur 1: Viseon Werkhouding

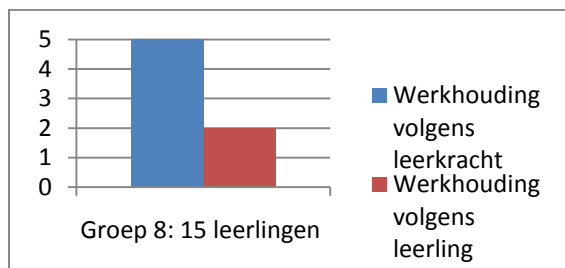
Groep 6

Groep 7

Groep 8

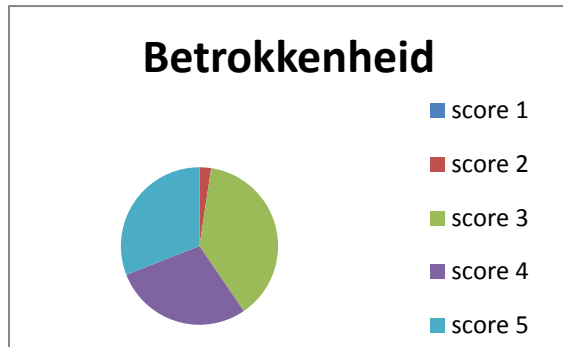
De aantallen laten de D en E scores zien.

Analyse

Het aantal leerlingen met een mindere werkhouding is beduidend groter aanwezig in groep 7. De uitslag van groep 8 is opvallend. Leerkracht scoort andere resultaten dan leerlingen in de leerlingenlijst.

Voor nadere informatie over Viseon verwijst ik naar de bijlagen (nummer 2 blz. 53)

Figuur 2: Betrokkenheidsschaal van Leavers

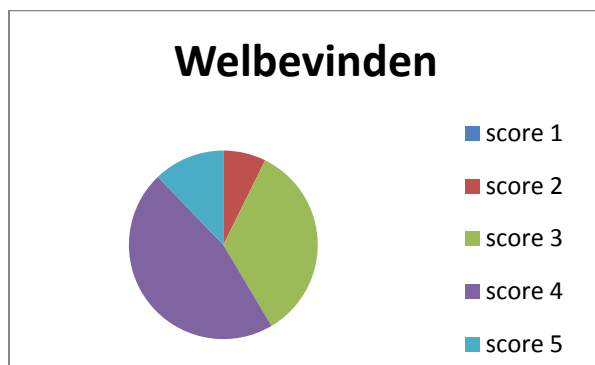

Groep 6, 7 en 8 als totaal

Analyse

Een groot percentage van de leerlingen van de bovenbouw scoort 3. Wat inhoudt dat deze leerlingen ontbreekt aan motivatie, enthousiasme en concentratie. Datgene wat ik constateer in de praktijk tijdens de momenten van zelfstandig werken. Mijn uitgangspunt voor de start van dit onderzoek.

Voor nadere verklaring van de scores van Betrokkenheid (onderdeel van: Betrokkenheidsschaal van Leavers, verwijs ik u naar de bijlagen (nummer ..?..))

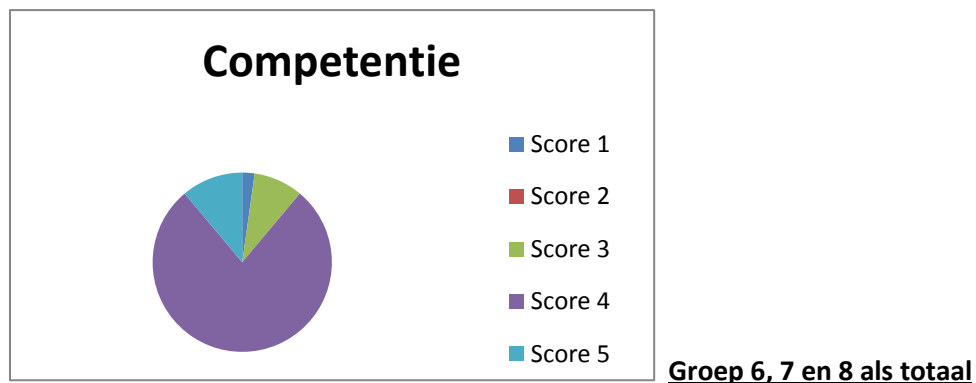

Groep 6, 7 en 8 als totaal

Analyse

Score 4 geeft aan dat de leerlingen zich prettig voelen en dat ze zichzelf zijn. Dit geeft aan dat dit bij een groot deel van de leerlingen het geval is. Score 3 staat voor een wat vlakkere houding. De uitstraling van deze leerlingen is wisselend. Goed om te lezen dat het merendeel van de leerlingen lekker in zijn vel zit. Wezenlijk om een stap te kunnen zetten naar een hoger niveau van motivatie!

Voor nadere verklaring van de scores van Welbevinden
(onderdeel van: Betrokkenheidsschaal van Leavers, verwijst ik u naar de bijlagen (nummer 1 blz. 51))

Analyse

Uit deze uitslag kunnen we constateren dat bij het merendeel van de leerlingen uit groep 6, 7 en 8, de mogelijkheden om tot ontwikkelen en leren te komen, ruim voldoende tot goed aanwezig zijn. Het aanbieden van nieuwe lesstof is voor de meeste kinderen dus geen probleem.

Voor nadere verklaring van de scores van Competentie (onderdeel van: Betrokkenheidsschaal van Leavers, verwijst ik u naar de bijlagen (nummer 1 blz 51))

Onderstaande tabel (Figuur 3) vertegenwoordigt de afgenomen leerling-enquête bij onderzoeksgroep 1 en 2

Groep 1 middenblauw (met deze groep ga ik in de praktijk aan het werk)
Groep 2 lichtblauw (deze groep krijgt géén begeleiding)

Figuur 3 : Uitwerking enquête leerlingen

Namen	Taken op school die je leuk vindt?	Fijn om hieraan te werken omdat:	Taken op school die je niet leuk vindt?	Niet fijn om hieraan te werken omdat:	Als ik iets moeilijk vindt, heb ik graag:	Welke manieren helpen mij om iets te leren?	Werk ik graag aan de Week-taak?	Leidt samenwerken voor mij tot een beter resultaat?	Ik geef mezelf een --- voor motivatie en inzet op de schalings-ladder?
Niveaus	Geen één	Niks	Alles	Ik mag niet overleg-	Overleg met	Met iemand samenwer-	Nee, ik vind het saai	Ja Door te overleggen	1

				gen	anderen	ken		leer ik meer	
Nick	Alles behalve rekenen	Ik ben er goed in	Rekenen	Ik de opdracht vaak niet begrijp	Extra instructie Overleg met anderen Ondersteunend materiaal (papier, pc)	Huiswerk Anders uitleggen Ondersteunende materialen	Ja, omdat ik dit af krijg	Ja Door te overleggen leer ik meer	7
Mil	Rekenen Spelling zelfst. werken	Ik ben er goed in Ik mag samenwerken	Taal Topondernemers	Ik de opdrachten moeilijk vind	Overleg met andere kinderen	Huiswerk	Ja omdat het leuk is en je leert ervan	Nee Er wordt te veel gekletst en dan kan ik me slechter concentreren	6
Es	Rekenen Taal	Ik mag samenwerken Ik op eigen tempo kan werken Ik een ondersteunend middel kan gebruiken	Spelling en Topondernemers	Ik de opdrachten moeilijk vind Ik mag niet overleggen	Overleg met anderen Een korte opdracht Ondersteunend materiaal (papier, pc)	Anders uitleggen Een nagesprek over mijn taak Ondersteunende materialen	Nee Omdat je altijd stil moet zijn en het is saai en niet leuk	Ja Door te overleggen leer ik meer	6
Sil	Taal en topondernemers	Ik een ondersteunend middel kan gebruiken	Rekenen	Ik de opdrachten moeilijk vind	Extra instructie	Ondersteunende materialen	Nee omdat ik het soms niet snap en dan kan ik de juf niet storen	Nee Er wordt te veel gekletst en dan kan ik me slechter concentreren	3
Kim	Taal Spelling	Ik op eigen tempo kan werken	Rekenen en Topondernemers	Ik mag niet overleggen	Overleg met anderen Een korte opdracht	Ondersteunende materialen	Ja omdat ik anders niks te doen heb	Ja Door te overleggen leer ik meer	7
Robie	Rekenen Taal zelfst. werken	Ik mag samenwerken	Spelling en Topondernemers	Ik de opdrachten moeilijk vind	Extra instructie	Anders uitleggen	Ja omdat sommige opdrachten leuk zijn	Ja Door te overleggen leer ik meer	5

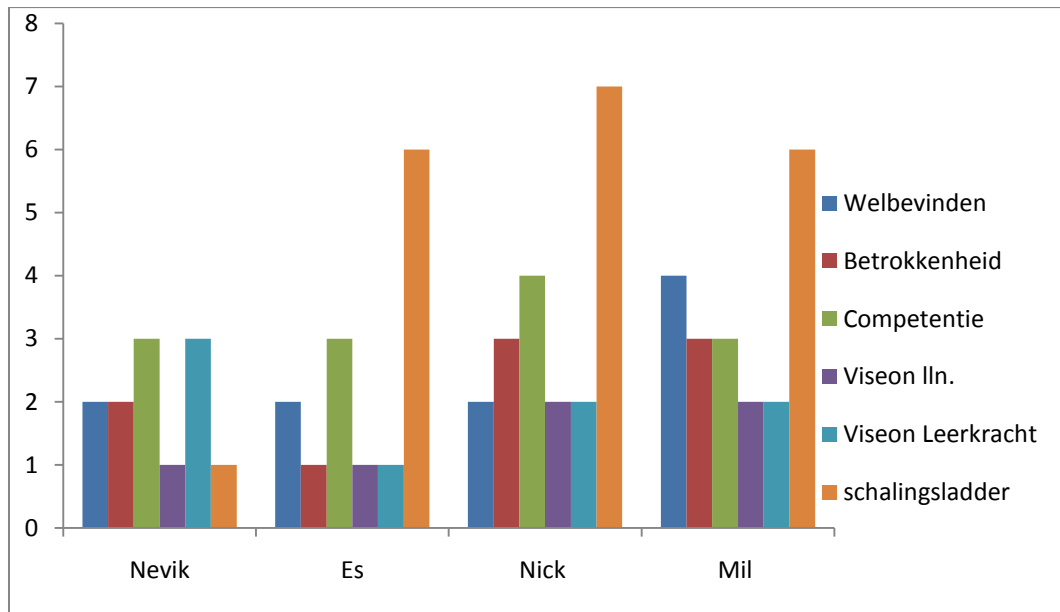
Naomi	Zelfstandig werken Topdennemers	Ik op eigen tempo kan werken	Rekenen Spelling	Ik de opdrachten moeilijk vind	Extra instructie	Anders uitleggen	Nee omdat ik hem nooit af heb	Nee Er wordt te veel gekletst en dan kan ik me slechter concentreren	4
-------	--	------------------------------	-------------------------	--------------------------------	------------------	------------------	-------------------------------	---	---

De leerlingen geven aan graag samen te willen werken. De helft van de leerlingen vindt het werken aan de weektaak niet leuk. Op een enkeling na, schalen, de leerlingen zich positief op de schalingsladder. Degene die de één neer heeft gezet, geeft mijn inziens echt een noodkreet. De vraag is echter of er daadwerkelijk behoeften is aan begeleiding. Tijdens de afname van de enquête merkte ik op dat kinderen moeite hadden om aan te geven wat hen helpt bij het leren. Het was fijn dat ze uit mogelijkheden konden kiezen. Zal dit inhouden dat leerlingen moeilijk aan kunnen geven wat hun leerbehoeften zijn? Hoe zal dit uitwerken in de praktijksessies?

De leerling- enquête vind u in de bijlagen (nummer 3 blz. 54)

Onderstaande tabellen, bevatten per groep alle resultaten van de afgenomen instrumenten.

De scores van Viseon zijn omgezet in cijfers: D= 2, E=1

Figuur 4: Samenvatting gegevens onderzoeksgroep 1

Analyse

Nevik

- Zeer lage motivatie op schalingsladder en welbevinden
- Competentie voldoende aanwezig
- Grote discrepantie leerlingenlijst en leerkracht score bij Viseon (werkhouding)

Es

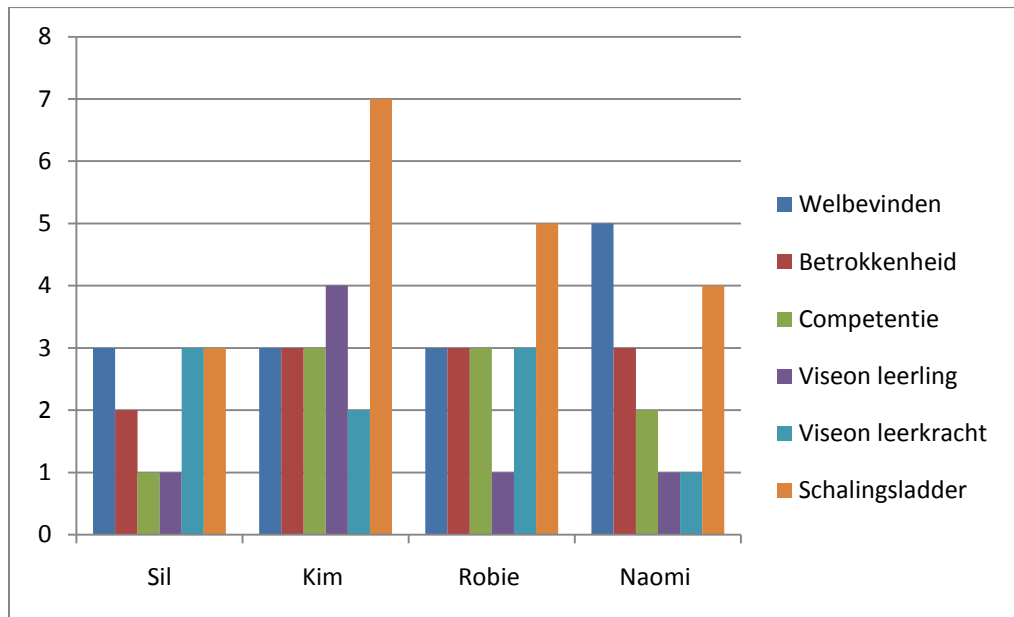
- Scoort laag op Viseon (werkhouding)
- Grote discrepantie eigen motivatie op schalingsladder en betrokkenheid door leerkracht gescoord
- Mogelijkheid tot leren ruim voldoende aanwezig (competentie)

Nick

- Grote discrepantie met beoordeling leerkracht op betrokkenheid en eigen motivatie op de schalingsladder
- Lage score op welbevinden
- Competentie in orde

Mil

- Scoort 6 op schalingsladder voor motivatie
- Scoort 2 op leerling –en leerkrachtlijst bij Viseon
- Dit is een opvallend verschil

Figuur 5 : Samenvatting gegevens onderzoeksgroep 2 .

Analyse

Sil

- Scoort op alle gebieden laag
- Leerling met leerproblemen

Kim

- Discrepancie tussen leerlingenlijst, werkhouding en scoring van leerkracht
- Is overtuigd goed gemotiveerd te zijn
- Betrokkenheid, motivatie en welbevinden scoren 3, opvallend t.o.v de 7 van motivatie

Robie

- Opvallend lage score voor werkhouding (1 op Viseon) t.o.v. de rest
- Grote discrepantie tussen score Viseon (leerlingenlijst) en eigen motivatie op schalingsladder 5!
-

Naomi

- Hoge score voor welbevinden
- Lage score op werkhouding (Viseon)
- Leerling met leerprobleem (competentie laag)

Figuur 6: Uitwerking praktijksessies onderzoeksgroep 1

Praktijksessies

Nivek	Mil	Es	Nick
1^e sessie <u>Enquête bespreken</u> <u>Weektaak bekijken</u> <u>Doel /afsprak voor komende week</u> Reflectie Nivek wil aanvankelijk helemaal niets. Hij geeft geen antwoord. Of antwoord “ik weet niet” Ik krijg geen contact. Hij kijkt me niet aan. Als ik de rol van Nevik aanneem (spiegelen) en zeg dat ik als ik hem was niets anders zou willen dan schoppen of slaan om mijn boosheid af te reageren, kijkt hij me aan en zie ik een wat openere blik. Ik heb een ingang. Ik stel voor om iedere week middels boksen en trappen lekker even af te reageren! Nevik lijkt enthousiast! Afspraak: Melanie zorgt voor een bokskussen. Nevik doet mee aan de volgende sessies Tekst: Ik ben wijs	1^e sessie <u>Enquête bespreken</u> <u>Weektaak bekijken</u> <u>Doel / afspraak voor komende week</u> Reflectie Mil is open en toegankelijk. Hij praat volop. Mil vindt zichzelf soms een sukkel omdat hij het allemaal niet zo snel begrijpt behalve rekenen. Mil geeft aan moeite te hebben met uitgestelde aandacht. Kinderen helpen hem niet altijd. Krijgt dan zijn weektaak niet af, wordt daar onzeker van. Samen komen we tot de oplossing: een vraagblokje voor op zijn tafel Afspraak: Melanie maakt een blokje met vraagteken(zodat leerkracht kan zien dat Mil hulp nodig heeft) Mil zet het blokje in waar nodig Tekst: Ik denk positief	1^e sessie <u>Enquête bespreken</u> <u>Weektaak bekijken</u> <u>Doel /afsprak voor komende week</u> Reflectie Es reageert afstandelijk. Het lijkt of er een muur om haar heen staat. De weektaak is af. Es vindt alle taken stom en saai. Ze geeft aan het moeilijk te vinden dat ze niet vaak mag samenwerken. De juf vindt dat ze te veel praat. Afspraak: Es kleurt de smileys van de weektaak in, zo kunnen we zien bij welk onderdeel Es extra hulp kan gebruiken. Tekst: Ik laat mijn probleem los	1^e sessie <u>Enquête bespreken</u> <u>Weektaak bekijken</u> <u>Doel / afspraak voor komende week</u> Reflectie Nick geeft aan het leuk te vinden dat hij met me mee mag. Hij is wel bezorgd om zijn taken. Krijgt hij het nu nog wel af? De weektaak is niet af. Mil geeft aan dit heel erg te vinden. Hij wil net als alle kinderen ook alles goed en af hebben. Door RT vaak werk niet af, frustreert hem! Afspraak: Weektaak overleggen met de juf. Eén taak schrappen ivm RT. Tekst: Ik doe alles met aandacht
2e Sessie <u>Boksen en kicken op het stootkussen</u> <u>Ingaan op de enquête:</u>	2e Sessie <u>Evalueren gebruik van het vraagblokje</u>	2e Sessie <u>Evalueren kleuren van smileys</u>	2e Sessie <u>Evalueren van afspraak rondom weektaak/ RT</u>

Samenwerken <u>Weektaak bespreken</u> <u>Doel / afspraak voor komende week</u> Nivek gaat aanvankelijk rustig trappen en slaan. Als ik hem aanmoedig tot meer daadkracht en power, slaat en trapt hij er aardig op los. Hij heeft een openere houding, kijkt me zelfs aan Hij is daarna ook bereid nog wat zaken in te vullen. Hij geeft hierin aan dat hij vaak over iets moet nadenken. Hij gaat mij niet zeggen wat dat is. Nevik wil graag met alles samenwerken. Hij mag dit bijna niet. Hij geeft aan dat hij te vaak praat en dat stoort de juf. De weektaak is vaak niet af omdat hij dan geen zin meer heeft en dan niks doet! <u>Afspraak:</u> Nevik overlegt met de juf wanneer hij 1x samen mag werken. Nevik probeert dit goed te laten verlopen. (Ik bespreek de afspraak ook met de juf)	<u>Weektaak bekijken</u> <u>Doel/ afspraak voor komende week</u> Veel RT Mil is enthousiast met zijn weektaak. Alles is af. Het blokje heeft hij nog niet hoeven gebruiken maar voelt goed. Het geeft hem zekerheid. De weektaak wil hij afhebben maar dat lukt niet altijd ivm extra RT. <u>Afspraak:</u> Overleg met de juf op do.ochtend wat wel af komt. Staat er nog te veel op, schrap dan in overleg een taak.	<u>Weektaak bekijken</u> <u>Doel/ afspraak komende week</u> Es heeft de smileys gekleurd. Het blijkt dat ze spelling erg lastig vindt. Ze geeft aan dat ze hier slecht in is. Es heeft op school RT voor spelling. De weektaak is niet af. Es geeft aan dat ze zich niet goed kon concentreren. Ze moest steeds aan andere dingen denken. Haar moeder is onder behandeling en dit leidt haar af. Ze is ook bang dat ze slechte punten haalt, wil dit nu niet voor mama. <u>Afspraak:</u> Overleg met de juf, wanneer het niet lukt, om je taak af te krijgen. <u>Spelling:</u> Doe mee met de kinderen die verlengde instructie krijgen (ik overleg dit ook met de leerkracht van Es)	<u>Weektaak bespreken</u> <u>Doel/ afspraak komende week</u> Nick heeft zijn weektaak af omdat er iets is weggestreept. De juf snapte het meteen (opluchting in zijn stem) . Nick geeft aan dat hij het lastig vindt om alle opdrachten te onthouden vanaf de uitleg tot wanneer hij eraan begint. Hij wil het graag goed doen. Twijfelt vaak , wordt onzeker. <u>Afspraak:</u> Ben je bewust van de uitleg, maak een soort 'foto' (betreffende taak en/of blz) op het moment van de uitleg. Ga anders na de les vragen of je goed bezig bent.
3^e Sessie <u>Afspraak evalueren over samenwerken</u> <u>Kicken en boksen op het kussen</u> <u>Weektaak</u> <u>Doel/ afspraak komende week</u> Nevik doet een kick en trap work-out. Hij wordt steeds krachtiger en ik merk dat het hem goed doet. Dit stimuleert hem om mee te	3^e Sessie <u>Evalueren afspraak weglaten van taak ivm RT</u> <u>Weektaak</u> <u>Doel/ afspraak komende week</u> Mil geeft aan dat hij iedere week bekijkt wat hem wel lukt af te krijgen. Staat er op donderdag nog te veel op de taak dan schrap hij in overleg een taak. Dit vindt hij prettig.	3^e Sessie <u>Evalueren van de afspraak overleggen met juf ivm werk/ spelling</u> <u>Weektaak</u> <u>Doel/ afspraak komende week</u> Esmee is ziek. De leerkracht heeft een afspraak gemaakt met moeder over de zorgen rondom werkhouding etc, van Es.	3^e Sessie <u>Evalueren afspraak 'foto'</u> <u>Weektaak</u> <u>Doel/ afspraak komende week</u> Nick geeft aan dat het allemaal goed gaat. Hij vindt de weektaak met afspraken zo fijn. Hij krijgt hem soms gewoon toch af. "Foto maken" snapt hij niet goed.

gaan . Op deze manier houd ik een opening om zijn werктаak en houding te kunnen bespreken. De afspraak rondom samenwerken is mislukt. Hij was volgens de juf te veel aan het kletsen en heeft toen niks meer gedaan. De weektaak is niet af. De spreekbeurt is ook niet gedaan (reeds 2 keer kans gehad!) Nevik heeft nu 2 onvoldoendes. Hij geeft aan dat het hem niks uitmaakt. Leerkracht is behoorlijk wanhopig rondom zijn inzet en motivatie en brutaal gedrag. (Er zit een blokkade die wij niet open krijgen. Van ouders ook geen medewerking) <u>Afspraak:</u> Overdenk wanneer het op school fout gaat en geef dat aan, zodat we samen kunnen zoeken naar een oplossing .	Want soms lukt alles af gewoon wel! Weektaak Het begrijpend lezen verloopt moeizaam. Hij doet lang over het lezen van de tekst. Als hij de tekst begrijpt heeft hij de vragen snel klaar. Teksten worden door leerkracht tijdens verlengde instructie voorgelezen. <u>Afspraak:</u> Mil een maatje geven bij het lezen/ verwerken van teksten. (Mil en ik bespreken dit samen met de leerkracht)	• Moeder gaat weer contact leggen met homeopaat (stofwisseling) • We gaan algeheel onderzoek aanvragen (zelfbeeld, capaciteiten, dyslexie)	Maar hij let extra goed op als taal wordt uitgelegd Weektaak Hoge keersommen vindt hij moeilijk. Wil graag thuis oefenen. <u>Afspraak</u> Huiswerk vragen (keersommen) Overleggen met ouders / RT om hem hierin te begeleiden.
4^e Sessie <u>Evalueren afspraak:</u> <u>houding Nevik</u> <u>Trap en kick work-out</u> <u>Weektaak</u> <u>leesbeurt</u> <u>Doel/ afspraak komende week</u> Nevik zit regelmatig op de gang. Hij geeft aan dat hem dat niks uitmaakt. De afspraak om na te gaan wanneer het misgaat, beantwoord hij omdat mensen tegen hem schreeuwen, daar kan hij niet tegen en doet dan gewoon niks meer. Hij weet geen oplossing. Hij doet niks fout volgens hem,	4^e Sessie <u>Evalueren van de afspraak :</u> <u>maatjeswerk lezen</u> <u>Weektaak</u> <u>Doel/ afspraak komende week</u> Mil heeft een afspraak met de juf over het begrijpend lezen. Het blijkt dat alleen de mogelijkheid tot een maatje hem al helpt. Het geeft hem zekerheid net zoals het vraagtekenblokje. Weektaak Die is deze week weer af gekomen. Mil is opgelucht, hij is	4^e Sessie <u>Evalueren van de afspraak</u> <u>overleggen met juf ivm werk/ spelling</u> <u>Weektaak</u> <u>Doel/ afspraak komende week</u> Es is weer beter. Ze doet inmiddels mee met de verlengde spellinginstructie. Ze geeft aan dat ze het nog steeds het 'rottigst' vindt. Er zijn ook vermoedens van dyslexie. We bespreken dit samen en ik probeer haar het gevoel te geven dat het toch wel oké is wat ze doet. Dat het overmacht is, als je het ondanks alle inzet toch niet	4e Sessie <u>Evalueren afspraak hoge keersommen</u> <u>Weektaak</u> <u>Doel/afpraak komende week.</u> Hij is wat down, geeft aan dat hij moe is. Ging te laat naar bed deze week. Nick heeft huiswerk gekregen voor redactierekenen. Zijn ouders zijn geïnstrueerd en werken er thuis mee. Het geeft Nick rust.

alleen dat hij brutale dingen zegt. Maar dat voelt hij zo dus moet dat kunnen volgens Nevik. Weektaak is niet af, leesbeurt niet gedaan! Fiets niet laten keuren! Ik bied hem hulp aan voor het maken van een boekverslag. Hij weigert dit, vindt die onvoldoende geen probleem!! Met het trappen is hij sterk. Als ik de zaken benoem, trapt hij nog harder. Zijn houding is daarna wel reëler. Hij geeft toe dat hij domme dingen zegt en dat hij daarmee mensen kwetst. Knap opgemerkt! Afspraak: Probeer aan te geven dat je boos wordt of onterecht benaderd wordt, trek je terug alvorens je de verkeerde dingen gaat zeggen.	tevreden over hoe het gaat. Afspraak: Doorgaan met wat goed gaat. En proberen om goed door te werken en bij paniekgevoel, overleggen met de juf.	goed lukt! Es vindt dit moeilijk te horen, draait weg en kijkt naar beneden. Weektaak De smileys kleuren doet ze niet, vindt ze stom doen de andere kinderen ook niet. Ze zegt dat ze wel onthoudt wat er niet goed ging! Echter koppelt ze dat niet terug naar mij. Ze geeft aan dat ze weer korrels krijgt, stom maar het moet van mijn moeder. Afspraak : Doorgaan met wat goed gaat • Spellinginstructie • Onthouden, aangeven waarbij ondersteuning nodig is!	De weektaak is deze week niet af, er waren wat vrije momenten. Nick accepteert dit, heeft er geen last van. Prima Nick geeft aan het fijn te vinden om met me mee te gaan maar soms krijgt hij door al de extra ondersteuning zijn werk moeizaam af. Ik geef aan dat dat niet erg is. Dan is hij weer gerustgesteld. Afspraak: Doorgaan met wat goed gaat Geen paniek laten ontstaan op tijd overleggen met de juf.
5^e Sessie <u>Evalueren van de afspraak : Leren inhouden!</u> <u>Verkeersexamen Afnemen</u> <u>MI profiel Afspraak/ doel komende week</u> Nevik geeft aan dat hij boos wordt als iemand tegen hem schreeuwt. Als hij iets vindt, zegt hij dat gewoon. Dit is vaak kwetsend en brutaal. Nevik heeft geprobeerd deze week niet brutaal te reageren. Hij is uit zichzelf apart gaan zitten. Prima! Het boksen en trappen verloopt goed, krachtig en	5^e Sessie <u>Evalueren van de afspraken</u> <u>Gaat het allemaal nog goed?</u> <u>Weektaak Afnemen</u> <u>MI profiel Afspraak/ doel komende week</u> Mil zit goed in zijn vel. Hij geeft aan dat het met begrijpend lezen ook beter gaat. Hij mag terugvallen op een maatje en dat geeft hem zekerheid. Het ?-blokje gebruikt hij niet maar is wel fijn om te hebben. Mil geeft aan dat hij alle hulp fijn vindt. Hij vindt zelf dat het beter gaat. Hij weet nu dat hij zijn best doet en dat de juf dat ook weet. Weektaak: wederom af deze keer. Mil is daar trots op taal en	5^e Sessie <u>Evalueren van de afspraken</u> <u>Gaat het allemaal nog goed?</u> <u>Weektaak</u> <u>Afnemen MI profiel</u> <u>Afspraak/ doel komende week</u> Es is ziek.	5^e Sessie <u>Evalueren van de afspraken</u> <u>Gaat het allemaal nog goed?</u> <u>Weektaak</u> <u>Afnemen MI profiel</u> <u>Afspraak/ doel komende week</u> Weektaak Nick geeft aan dat hij beter werkt . Hij gaat vaker apart zitten om zich goed te kunnen concentreren. Prima! Hij denkt ook dat zijn punten beter worden.

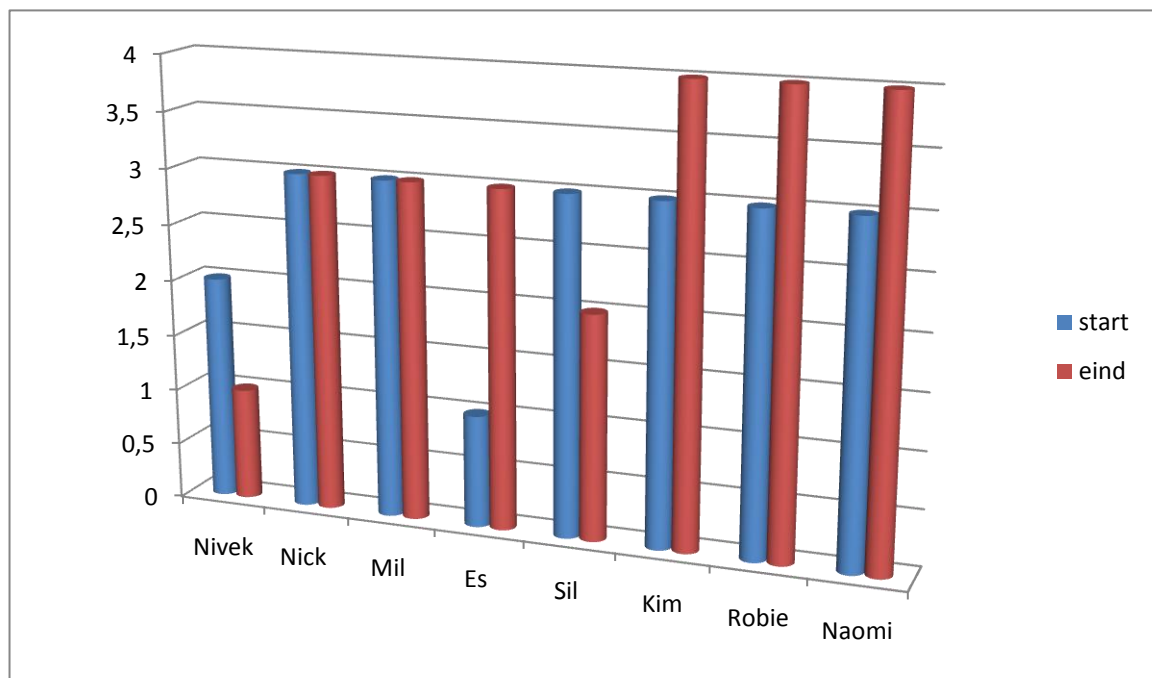
sterk gaat hij te werk. Dit doet hem steeds goed. Hij heeft een wat openere houding! De weektaak is niet af, want daar had hij geen zin in. Vooral begrijpend lezen is moeilijk en hij weigert dan verder te werken. Het verkeersexamen heeft hij half ingevuld. Hij had er geen zin in! Is dus gezakt. Maakt hem niks uit, er is zelfs herkansing aangeboden hij wilde dit niet! MI Profiel Op de site vullen we samen een vragenlijst in. Hij geeft open antwoorden! Zijn profiel De voorkeur voor rekenen, het graag samen willen werken maar ook graag alleen dingen doen. Hij herkent zichzelf er in. Verder wil hij het niet meenemen. Afspraak: In overleg met de juf afspreken hoeveel er af moet bij begrijpend lezen. Daar gaat Nevik zich aanhouden.	spelling vindt hij nog steeds het moeilijkst. Hij ziet in dat hij beter is in rekenen en dat dat oké is. Hij ervaart de RT voor spelling als ondersteunend. MI profiel Mil vindt het een leuke opdracht en begrijpt ook dat bij iedereen andere uitslagen zullen komen. Samenwerken en getallen scoren bij Mil hoog. Hij kan dit zelf ook plaatsen. Hij wil de uitslag graag meenemen, leuk om thuis te laten zien. Afspraak: Blijf alert op wat wel goed gaat. Positief denken!		MI profiel Het invullen op de PC vindt hij leuk. Hij is handig met de computer. Het laat zien dat Nick baat heeft bij zowel samen - als zelfstandig werken en beeld ondersteuning. Als we dit bespreken, koppelt hij terug naar de taal instructie, foto in je hoofd maken. Goed! Ik leg uit dat hij het fijn vindt dat dingen op papier staan of een afbeelding hebben. Hij beaamt dit. Afspraak: Ga apart zitten als je daar behoeften aan hebt.
--	--	--	---

6^e Sessie Afsluitend gesprek Tijdens deze bijeenkomst bespreken we de afgelopen periode. Schalingsladder van 1 naar 5 Doordat: Ik doe beter mijn best Door erover te praten Ik vind dat trappen leuk om te doen daarom kwam ik ook! Dit soort gesprekken door je leerkracht? Ja maar niet in de klas wel met boksen en kicken	6^e Sessie Afsluitend gesprek Tijdens deze bijeenkomst bespreken we de afgelopen periode. Schalingsladder van 6 naar 7.5 Doordat: Meer hulp bij hoe iets aan te pakken Weten hoe het moet Concentratie hebben Maatjeswerk Dit soort gesprekken door je leerkracht? - Ja maar niet iedere week - Soms als ik dat nodig heb	6^e Sessie Afsluitend gesprek Tijdens deze bijeenkomst bespreken we de afgelopen periode. Schalingsladder van 6 naar 7,5 Doordat Ik over mijn weektaak kan praten Snap dat spelling moeilijk zal zijn voor mij Ik wel mijn best doe. Dit soort gesprekken door je leerkracht? Ik weet niet, liever bij jou	6^e Sessie Afsluitend gesprek Tijdens deze bijeenkomst bespreken we de afgelopen periode. Schalingsladder van 7 naar 9 Doordat: Ik heb betere punten Ik heb RT heb en gesprekken Ik over mijn werk kan praten Ik beter weet waar ik goed en slecht in ben. Dit soort gesprekken door je leerkracht? - Ja maar 1 keer per 2 weken - Iedere week is te veel
Analyse Nevik	Analyse Mil	Analyse Es	Analyse Nick
- Trappen en slaan bij Nevik dé ingang tot gesprekken - Schalingsladder 4 stappen vooruit!! - Zelfinzicht op attitude boekt ietwat vooruitgang - Moeizaam te motiveren. - Weet met complimenten geen raad - Voortgang wekelijkse	- Onzekere jongen - Snel in paniek - Wil alles graag goed doen - Succes ervaring belangrijk - Open houding - Denkt goed mee - Verwoordt goed zijn gevoel en behoeften - Handelt beter in lastige situaties - Past geleerde items ook toe - Reflectiegesprekken bij Mil doelmatig en effectief	- Onzekere defensieve houding - Wil graag alles goed doen - Kan moeilijk complimenten ontvangen - Wil niet anders zijn dan anderen - Verwoordt moeizaam gevoelens en behoeften - Moeizaam te motiveren - Ondanks uitval wel vooruitgang	- Snel in paniek - Behoeften aan bevestiging - Dyslexie een behoorlijk dilemma - Open voor tips - Enthousiast - Past afspraken toe - Goed in staat behoeften te benoemen - Scoort zichzelf onderbouwd op een 9! - Betere

gesprekken optie		• Behoeften aan voortzetting gesprekken • Meer zelfinzicht gekregen door gesprekken	acceptatie, minder paniek • Gesprekken prettig
------------------	--	--	--

Figuur 7: Resultaten 1^e en 2^e afname Betrokkenheidschaal van Leavers

Ingevuld door leerkrachten groep 6, 7 en 8.

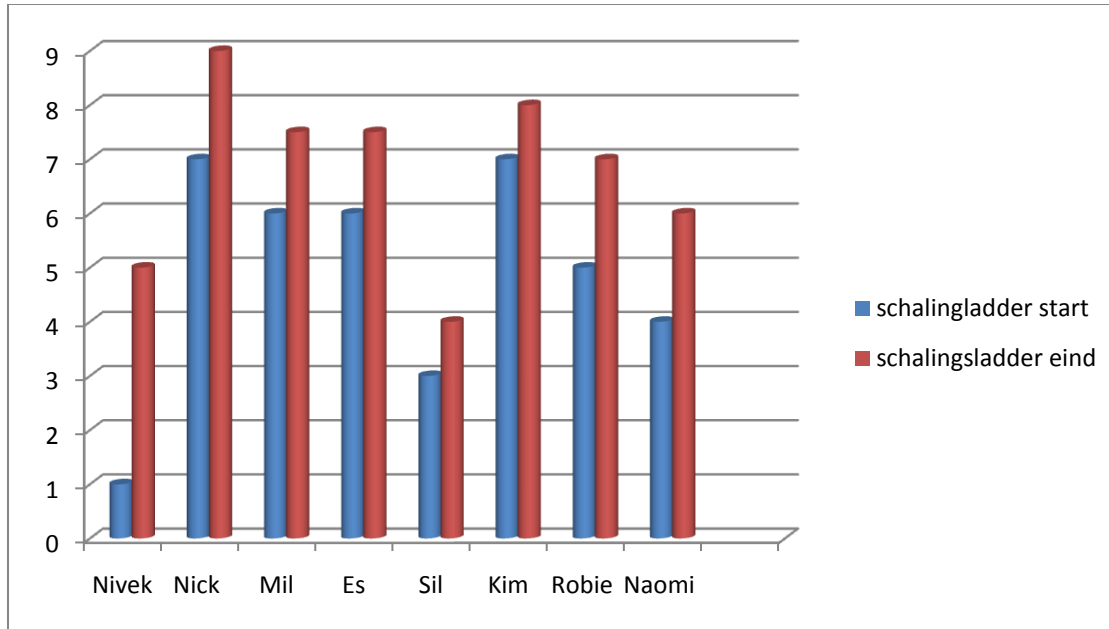

Analyse

- Nick en Mil zijn gelijk gebleven
- Nivek en Sil laten een terugval zien
- Es heeft een geweldige sprong gemaakt
- Kim, Robie en Naomi zijn omhoog gegaan

Figuur 8: Schalingsladder begin en eindsituatie onderzoekgroep 1 en 2

Ingevuld door leerlingen zelf

Analyse

- Alle leerlingen scoren zichzelf hoger
- Ze zijn allemaal minimaal 1 punt gestegen
- Nivek scoort zichzelf aanzienlijk hoger
- Mil en Es gestart met dezelfde score, onafhankelijk van elkaar ook gelijk omhoog!

Middels de analyses van de praktijksessies, de 2^e afnamen van de betrokkenheidschaal en de schalingsladder, zal ik in hoofdstuk 5 antwoorden geven op mijn onderzoeksvraag en de 3 deelvragen.

Kan ik kinderen op mijn school beter motiveren door hen te betrekken bij hun eigen leerproces?

1. Zijn kinderen in staat aan te geven waar hun onderwijsbehoeften liggen?

2. Ben ik samen met de leerling in staat in deze onderwijsbehoeften te voorzien?

3. Kunnen we samen de werkmotivatie verbeteren?

Hoofdstuk 5

Conclusies en antwoorden

In dit hoofdstuk komen de volgende punten aan de orde

- 5.1. Conclusies naar aanleiding van de uitslagen van de praktijksessies
- 5.2. Conclusie 2^e afname van de betrokkenheidschaal (leerkrachtbeoordeling) en de schalingsladder (leerling-beoordeling)
- 5.3. Antwoorden op mijn deelvragen
- 5.4. Antwoorden gerelateerd aan de literatuur

5.1 Conclusie praktijksessies

De leerlingen hebben voor zichzelf allemaal vooruitgang geboekt!

Deze vooruitgang ligt voor iedere leerling anders. Ik heb gemerkt dat vooral vraagstelling door de begeleider van wezenlijk belang is. Het is makkelijker om een leerdoel aan te geven door de begeleider en daaraan te gaan werken dan leerlingen dit zelf te laten ontdekken. Je moet steeds waken voor het feit 'niet de woorden in de mond te leggen'. Als je dit bij het kind neerlegt merk je wel dat het proces moeizaam verloopt. Bij Nivek was dit erg moeizaam, de sessies zijn bij hem vooral gericht geweest op vertrouwen krijgen en relatie opbouwen.(Grondprincipes voor reflectie zijn: Relatie, vertrouwen en communicatie) Dit heb ik kunnen bewerkstelligen door te werken met het stootkussen. Een fysieke handeling opende zijn houding. Bij Es had ik te maken met een 'muur' die ik moeizaam kon doorbreken. Bij haar is communiceren vanuit haar gevoel erg moeilijk. Maakt anderen niet graag deelgenoot van haar gevoelens en emoties. Als begeleider in de gesprekken is dit een moeilijk proces. Ik heb wel gemerkt naarmate er meer vertrouwen kwam, door Es meer vooruitgang werd geboekt ondanks het feit dat ze niet alle sessies heeft gevolgd. Es heeft in deze periode ook een behandeling ondergaan van een therapeut en medicatie gekregen voor haar stofwisseling. Dat Es dus vooruit is gegaan heeft te maken met meerdere factoren. Die mijn inziens ook te maken hebben gehad met

haar lichamelijke gesteldheid. Moeilijk voor een kind om dit te verklaren naar gedrag. Dat ze de reflectiegesprekken op prijs stelt, vind ik ook een vooruitgang.

Nick en Mil ondergaan tijdens mijn sessies ook elders gesprekken. Deze 2 leerlingen zaten bij aanvang van mijn onderzoek (dec'09) zodanig 'in de knoop' dat ouders en school genoodzaakt waren meer te ondernemen. Voor mij waren deze 2 jongens het makkelijkste te begeleiden. Zij konden zelf doelen formuleren die hen ondersteunden bij het leerproces. Ze deden er ook iedere week iets mee. Deze jongens waren in staat onderwijsbehoeften te benoemen. Van meet af aan had ik met hen relatie en hun vertrouwen. Wezenlijk voor het goed kunnen voeren van gesprekken. De buitenschoolse therapie is mede een factor dat we vooruitgang hebben geboekt.

5.2

Conclusie 2^e afname Betrokkenheidschaal van Leavers

Hieronder beschrijf ik tevens wat ik besproken heb met de leerkrachten naar aanleiding van deze afnamen en datgene wat ze terugzien in de klas. Het betreft de leerkrachten van groep 6/7 en 7/8.

Wat duidelijk is, is dat de praktijksessies uitgevoerd bij onderzoeksgroep1, niet geleid heeft tot betere resultaten dan de placebogroep. Dit is te zien in de 2^e afname van de betrokkenheidschaal.

Leerkrachten geven aan dat ze wel vooruitgang zien bij leerlingen maar dit moeizaam konden scoren op deze 5- punts betrokkenheidschaal. Nick en Mil zijn in hun ogen echt aan het verbeteren maar vooralsnog nu nog te minimaal om een hele schaal vooruit te gaan. Sociaal emotioneel zijn deze leerlingen echt een slag aan het slaan. Dit is in **motivatie** nog niet helemaal terug te zien. Nivek slaat in motivatie en werkhouding om in een mindere score. Hij is nog gemakzuchtiger aan het worden. Heeft nergens geen zin meer in. Zijn motivatie is duidelijk niet beter te noemen. Sil valt terug omdat zij steeds afhankelijker wordt van de leerkracht in verband met de vele ondersteuning die zij behoeft. Es is significant gestegen. Bij Es merken leerkrachten duidelijk vooruitgang. Haar houding is veel toegankelijker. Hierdoor

staat ze open voor opmerkingen en verbetert haar motivatie en betrokkenheid aanzienlijk.

De leerlingen die geen praktijksessies hebben ondergaan zijn ook vooruitgegaan. Leerkrachten hebben hier geen specifieke verklaring voor. Wel nemen we in overweging dat we met de hele school toezien op werkhouding en taakgedrag. We spreken kinderen meer aan op gedrag tijdens de werkmomenten op de leerpleinen. Dit zou mogelijk kunnen verklaren dat de leerlingen vooruit zijn gegaan.

Conclusie

De placebogroep is duidelijk niet achtergebleven op de resultaten. Ook zij hebben vooruitgang geboekt ondanks dat ze geen specifieke begeleiding hebben genoten.

De 5 puntsschaal is, voor het in beeld brengen van vooruitgang, over zo'n korte periode wellicht ongeschikt. Daar ik uit de gesprekken met collega's en bevindingen van mezelf wel concludeer dat kinderen vooruit zijn gegaan, is dit middels dit instrument niet goed vast te leggen.

5.3. Antwoorden op de deelvragen

Deelvraag 1.

Zijn kinderen in staat aan te geven waar hun onderwijsbehoeften liggen?

Ik denk dat vooral oefenen met kinderen dit kan bewerkstelligen. Het voeren van gesprekken zou al op jonge leeftijd moeten beginnen. Door oefening zijn kinderen beter in staat hun persoonlijke behoeften te kunnen verwoorden. De 6 sessies verdeeld over een periode van 8 weken is voor sommige leerlingen te kort geweest. Dit heeft dan vooral te maken met de tijd die je kwijt bent aan opbouwen van relatie en vertrouwen.

Deelvraag 2.

Ben ik samen met de leerling in staat in deze onderwijsbehoeften te voorzien?

Ik denk te mogen zeggen dat ik samen met de leerlingen in staat ben geweest in de onderwijsbehoeften te voorzien. Natuurlijk liggen de behoeften voor iedere leerling op een ander niveau.

Vooral tijdsduur speelt hier een rol. Als ik een langere periode door had kunnen gaan, waren we steeds verder gekomen in meer verdieping van de behoeften, gekoppeld aan leerdoelen. De ene leerling is beter in staat behoeften te omschrijven dan de anderen. Dat heeft te maken over welke vaardigheden een kind reeds beschikt. Het is voor mij als begeleider eenvoudiger als een kind in staat is zijn emoties te kunnen verwoorden. Ik merk op dat ikzelf oefening behoef in de oplossingsgerichte vraagstelling. Het oplossingsgerichte communicatie proces heeft oefening en tijd nodig. Je moet als begeleider in staat zijn goed te kunnen luisteren en vanuit de opmerkingen van de leerling, de juiste vervolgvragen kunnen stellen. Oog hebben voor persoonlijke interesse en hierop in spelen met creativiteit verhoogt de relatie en schept vertrouwen.

Deelvraag 3.

Kunnen we samen de werkmotivatie verbeteren?

Dat kinderen aangeven zelf vooruitgang te hebben geboekt op de schalingsladder voor motivatie is voor mij een **JA** op deze vraag. Wel in overweging genomen dat ook externe factoren (Therapie, leerkrachtrol) meegespeeld hebben. De vooruitgang is dus niet sec te ontleen aan de inspanning van de leerling en mijn rol als begeleider. Helaas is vooruitgang gemeten door derden, in dit geval de leerkracht, op de Betrokkenheidsschaal van Leavers nog niet voor alle 4 de leerlingen zichtbaar. Een ander meetinstrument had hier misschien wel de verhoogde betrokkenheid zichtbaar kunnen maken.

5.4. Antwoorden gerelateerd aan de literatuur

In de literatuur wordt beschreven dat met het voeren van reflectiegesprekken vooral relatie vertrouwen, communicatie, competentie autonomie en verbondenheid wezenlijk zijn. (*Bron: Reflectiegesprekken voeren met kinderen Congres januari 2010*)

In de praktijk ben ik hiermee geconfronteerd. Als je geen vertrouwen van een kind hebt, is er geen sprake van relatie. Geen relatie is geen communicatie. Als een leerling niet competent is, is het ook heel moeilijk om doelen voor zichzelf te kunnen

bepalen. Je dient eerst te investeren in de relatie, tijd te nemen dit op te bouwen. Pas dan kun je kinderen aanspreken op hun behoeften. Bij 3 van de 4 kinderen, verliep dit vertrouwensproces tamelijk vanzelf. De 4^e leerling had hier duidelijk moeite mee. Wat in hield voor mij dat de gespreksvoering, taai verliep. Als je relatie aan het opbouwen bent, is het bepalen van wekelijkse doelen lastig. Je wil namelijk de leerling iets kunnen bieden, ondersteunen en vooruit helpen. De periode van 8 weken is wellicht veel te kort om daadwerkelijk verbetering op motivatie te constateren. Dit heeft ook te maken met het feit dat kinderen op onze school niet aan deze manier van gespreksvoering gewend zijn. Ze moeten voelen dat je oprecht in hen geïnteresseerd bent. Ik als IB-er heb hierin een andere functie dan een eigen leerkracht. Door middel van goede communicatie (metaniveau van de gespreksleider) kun je kinderen uitdagen tot het nadenken over hun leerbehoeften. Kinderen kunnen vanuit het niks moeizaam aangeven wat onderwijsbehoeften zijn. Je dient ze hiermee vertrouwd te maken door steeds opnieuw zaken te benoemen en te herhalen. Ook dit vraagt oefening en tijd. Een lijst met kernkwaliteiten en onderwijsbehoeften kunnen ondersteunend werken voor leerling en gespreksleider. Ik heb de leerlingen tijdens deze periode nog niet alle vier in flow

(*Korthagen, F., & Lagerwerf, B. (2008)* kunnen krijgen. Met Mil en Nick was ik daarmee aardig op weg. Zij waren al in staat per week zichzelf doelen te stellen. Konden hun kernkwaliteiten benoemen. Ze waren enthousiast het gaf ze energie. Bij Es en Nevik ben ik meer bezig geweest met vertrouwen en relatie.

Clijssen (2007) beschrijft in 1-zorgroute dat het belangrijk is de leerling steeds actief te betrekken bij het opstellen van het handelingsplan en het meedenken over het eigen leerproces. De leerlingen worden gemotiveerd om aan te geven:

- Wat goed gaat en wat minder en of het kind een idee heeft hoe dat komt.
- Welke doelen het kind wil bereiken?
- Hoe het kind resultaten beleeft en ervaart?
- Wat het kind niet alleen kan en waar het hulp bij nodig heeft.

Wanneer men op deze manier met kinderen om gaat, doet men ook volledig recht aan de drie basisbehoeften van relatie, competentie en autonomie (Stevens, 1997

in: Den Otter 2005). Ik heb in de praktijksessies getracht deze stappen van 1-Zorgroute te volgen. Op deze manier heb ik structuur aangebracht in de sessies. De weektaak die alle leerlingen wekelijks maken, heeft daarbij een ondersteunende rol gehad.

In hoofdstuk 6 zal ik aangeven wat de conclusies betekenen voor de praktijk.

Hoofdstuk 6

Reflectie

In dit hoofdstuk ga ik reflecteren op de resultaten van mijn onderzoek, maar ook op mijn eigen ervaringen en het verloop van het onderzoek. Ik doe dit aan de hand van de volgende punten:

- 6.1 Wat betekent de uitslag van dit onderzoek voor de praktijk van mijn school?
- 6.2 Wat zijn mogelijke vervolgstappen?
- 6.3 Reflectie, wat heeft dit onderzoek voor mij betekend?

6.1

Voor het voeren van het evaluatiegesprek met de collega's heb ik een vragenlijst gehanteerd. Deze is terug te vinden in de bijlagen, nummer 4 op bladzijde 56.

Uit dit nagesprek met mijn collega's is gebleken dat zij wel erg enthousiast zijn over de gevoerde gesprekken. Ze geven aan dat feedbackgesprekken een goed middel kunnen zijn om denkprocessen van leerlingen te volgen en betrokkenheid te vergroten. Zij (bovenbouwcollega's) staan open voor eventuele invoering ervan.

Door aan de slag te gaan met de gesprekken heb ik ervaren wat de belemmeringen kunnen zijn. Deze ervaringen zijn goed om mee te nemen naar de leerkrachten. De collega's van groep 6, 7 en 8 geven aan behoefte te hebben aan inhoudelijke ondersteuning als we kiezen voor de implementering van feedbackgesprekken. Ze

denken hierbij aan gesprekstechnieken en verdieping in onderwijsbehoeften van leerlingen.

6.2

Het implementeren van feedbackgesprekken zou geankerd moeten worden binnen de totale cultuur van de school. Dus op alle niveaus (directie, leerkrachten, leerlingen). Vooral ook de start van gesprekken in de lagere groepen zou een goede basis zijn. Zo leren kinderen beter inhoud te geven aan hun behoeften en worden leerkrachten beter in staat processen te volgen en hierop in te spelen. Jong geleerd is oud gedaan!

De fase waarin ik me nu bevind is pas het begin. Het is wel goed om te merken dat zowel leerlingen als leerkrachten enthousiast zijn. Dit is voor mij wezenlijk omdat ik om mijn doel te kunnen realiseren alle 3 de stromen binnen mijn school moet bereiken.

De vervolgstappen die ik zou moeten zetten om het mogelijk implementeren van feedbackgesprekken zijn:

- Presenteren van mijn bevindingen aan het hele team.
- Ervaringen van bovenbouwleerlingen en bovenbouwleerkrachten delen met alle collega's en directie.
- Behoeftepeiling van het gehele team over implementatie van feedbackgesprekken op onze school.

Als mocht blijken dat het we als school hiervoor zouden gaan, zullen we de volgende stappen moeten maken:

- Inventarisatie van behoeften van collega's om feedbackgesprekken te kunnen voeren.
- Scholing, voorlichting en info verstrekken.
- Processen begeleiden op leerkracht -en leerlingniveau.
- Processen borgen op leerkracht -en leerlingniveau.

6.3

Het maken van het meesterstuk heeft me veel energie gekost. Vanaf het begin was dit een enorme berg, in plaats van een uitdaging. Oplossingsgericht denken zit nog niet voldoende in mijn systeem als het mezelf betreft! Dit heeft te maken met mijn eigen onzekerheid. Ik vind het moeilijk als iets niet meteen lukt. Het mezelf geen leertijd gunnen, is een behoorlijke valkuil. Dit is ook mijn leerthema voor mijn eigen leerproces geweest. Tijdens de afgelopen twee jaar ben ik me hiervan steeds bewuster geworden. Echter tijdsdruk draagt hier niet positief aan bij. Daarbij ben ik een echte doener en bezinnen en reflecteren over wat ik aan het doen ben, gebeurt meestal tijdens de uitvoering. Tijdens de voorbereiding van het hele proces rondom het meesterstuk had ik tamelijk snel mijn onderzoeksvraag. Het nadenken over welke manier ik het onderliggende proces zou gaan belopen, heeft me veel tijd gekost. Vooral dit denkproces in combinatie met de andere modules was erg zwaar. De intervisiebijeenkomsten en de gevonden literatuur over betrokkenheid en motivatie hebben me op weg geholpen hoe ik de praktijk vorm kon gaan geven. Het selecteren van geschikte literatuur vond ik lastig. Achteraf heb ik ervaren dat de gelezen literatuur heel herkenbaar was bij de praktijksessies. Hierdoor kon ik goed focussen op de deelvragen uit het onderzoek en heb ik niet het gevoel gehad, dat ik aan het dwalen ging. Wel heb ik tijdens de uitvoering van het meesterstuk te lang de focus gehad op té veel deelvragen en subvragen. Pas in een laat stadium heb ik me beperkt om antwoorden te geven op slechts drie deelvragen. Deze boden me structuur voor de afronding van het geheel.

Tijdens dit praktijkonderzoek met kinderen heb ik de intervisiebijeenkomsten van de opleiding in het klein “nagespeeld”. Ik in de rol van begeleider de kinderen in de rol van student. Dat ik tijd en vaardigheden aangeef als steunpilaren voor een geslaagd onderzoek is ook terug te vinden in mijn eigen leerontwikkeling. Door reflecties te maken en te ontvangen heb ik over een periode van ruim twee jaar vaardigheden en inzicht in eigen leerbehoeften ontwikkeld die me in staat hebben gesteld, doelen te stellen om deze opleiding te voltooien. De intervisiemomenten hebben mijn betrokkenheid en motivatie zeker verhoogd!

Evaluatie praktijkonderzoek

De praktijk sessies waren erg leuk om te doen. De diversiteit van leerlingen maakte het erg boeiend. Ik heb me wel vaak afgevraagd of ik wel in staat zou zijn de kinderen meer gemotiveerd te krijgen. De uitslag van het onderzoek was dan ook

verrassend. Je bent op een of andere manier gefocust op een bepaalde uitslag. Dat de begeleide groep minder vooruitgang zou boeken dan de placebogroep, had ik niet verwacht. Wel opgemerkt dat vooral de twijfel over geschiktheid van het toetsinstrument, een rol speelt in deze uitslag. Als ik langer de tijd had gehad voor de praktijksessies, had ik vermoedelijk andere uitslagen verkregen. Dat de betrokken leerkrachten nu alweer verzoeken om met twee van de vier leerlingen de sessies weer op te pakken, vind ik een compliment. Zij zien dus duidelijk meerwaarde in de reflectiegesprekken. Als de planning het toe laat ga ik dit ook zeker oppakken. Enerzijds om deze kinderen te helpen anderzijds uit eigen interesse en om vast te kunnen stellen dat een langere begeleidingsperiode en het oefenen van vaardigheden kan leiden tot een grotere (meetbare) betrokkenheid.

Nawoord

Bij deze wil ik allen bedanken die het volgen van deze opleiding mogelijk hebben gemaakt. Ik denk daarbij aan de directie en collega's van mijn vorige school, die de potentie als lb-er in mij zagen en mij het volledige vertrouwen gaven. Daarnaast het Samenwerkingsverband over Maas en Duin die de faciliteiten rondom de studie regelde. Heel erg fijn dat ik alle medewerking kreeg van mijn nieuwe team om aan de gang te gaan met mijn praktijkonderzoek. Docenten en studenten van Oso Fontys, bedankt voor alle kennis en support. Alle vrienden en kennissen die mij de afgelopen periode minder hebben gezien daar ik druk was met de studie, bedankt voor het begrip!

Maar bovenal wil ik Hans, Flore en Tobias bedanken voor al het geduld en begrip om deze studie te volbrengen!

Melanie

Literatuurlijst

Bruys, M. werkhoudingsproblemen. Baarn: uitgeverij HB

Clijssen, A., Lang, S. de, Gijzen, W. & Spaans, G. (2007) *Handreiking 1-Zorgroute voor leerkrachten en intern begeleiders in het primair onderwijs. Planmatig omgaan met verschillen*. Woerden: WSNS+

Delfos, M.F. (2007) *Luister je wel naar mij? Gespreksvoering met kinderen tussen de vier en twaalf jaar*. Amsterdam: uitgeverij SWP

Furman, B (2006) *Kids' Skills*. Soest: uitgeverij Nelissen

Houtveen, T., & Reezigt, G. (2000) *Succesvol adaptief onderwijs*. Uitgeverij Kluwer

Korthagen, N., & Lagerwerf, B. (2008) *Leren van binnenuit*. Soest : uitgeverij Nelissen

Spaanbroek, L. *Verborgen motivatiekrachten in uw school*. [www. Alledagenpauze.nl](http://www.Alledagenpauze.nl)

Wallace, B. (2001) *Teaching Thinking Skills Across the Primary Curriculum. A practical approach for all abilities*. New York: David Fulton Publishers

Bronnen van inspiratie:

Congres: Reflectiegesprekken voeren met kinderen (Januari 2010, LBIB/LBAB)

Praktische invulling (Werkbladen KIEW) bijlage 5

Bannink, F (2007) *Oplossingsgerichte vragen*. Amsterdam: Harcourt

Bijlage 1

De betrokkenheidschaal van Leavers is een instrument

Hieronder volgt een uitleg van de 5 waarden behorende bij de betrokkenheidsschaal van Leavers. De waarden zijn per onderdeel terug te lezen in onderstaande schema's.

De drie onderdelen in het onderzoek zijn

Betrokkenheid

Welbevinden

Competentie

Betrokkenheid				
Score 1	Score 2	Score 3	Score 4	Score 5
Deze jongere: • werkt nooit geconcentreerd • haakt altijd af • is ongemotiveerd • is niet mentaal actief • maakt geen gebruik van eigen capaciteiten .	Deze jongere: • is meestal niet geconcentreerd • haakt snel en vaak af • is meestal niet gemotiveerd • is zelden mentaal actief • ervaart zelden plezier in het exploreren en ontdekken • maakt nauwelijks gebruik van eigen capaciteiten.	Deze jongere: • is bezig • is niet echt gemotiveerd • is niet echt geboeid • werkt mee maar enthousiasme en concentratie ontbreken • is beperkt mentaal actief • hij gebruikt zijn capaciteiten routinematig.	Deze jongere: • is weinig afgeleid • werkt meer dan de ½ van de tijd geconcentreerd • is alert • is geïnteresseerd en geboeid • is mentaal actief, denkt mee • geniet van het exploreren en experimenteren • gebruikt zijn capaciteiten goed .	Deze jongere: • werkt meer dan ¾ van de tijd geconcentreerd • is zelden af te leiden • is alert • is geïnteresseerd en geboeid • is mentaal actief • denkt mee • geniet van het exploreren en experimenteren • verrijkt zijn capaciteiten.

Welbevinden				
Score 1	Score 2	Score 3	Score 4	Score 5
Deze jongere: • voelt zich nooit goed • straalt niet • geniet nooit • is gestressed en onrustig • sluit zich af • gedraagt zich niet spontaan.	Deze jongere: • voelt zich zelden goed • is meestal niet zichzelf • heeft weinig zelfvertrouwen • straalt zelden • legt zelden contact .	Deze jongere: • voelt zich over het algemeen noch echt goed noch echt gelukkig • is soms open, soms gesloten • geniet af en toe • is af en toe spontaan • is af en toe onrustig • legt af en toe contact.	Deze jongere: • voelt zich meestal goed • geniet vaak • straalt meestal • is meestal zichzelf • is spontaan • komt op voor zichzelf.	Deze jongere: • voelt zich steeds goed in zijn vel • geniet vaak ten volle • straalt ten volle • toont zichzelf • straalt innerlijke rust uit.

Competentie				
Score 1	Score 2	Score 3	Score 4	Score 5
Deze jongere: • is niet competent • mist basiskennis en inzichten voor vakinhoud • toont slechts losse aanzetten ivm verwerken van kennis en vaardigheden • ontbreekt het aan de nodige attitudes.	Deze jongere: • is nog niet competent • zijn kennis, vaardigheden en attitudes zijn geen geïntegreerd geheel • past kennis , vaardigheden en attitudes enkel met succes toe in 'bekende' situaties.	Deze jongere: • is matig competent • past kennis, vaardigheden en attitudes al met wisselend succes geïntegreerd toe.	Deze jongere: • is competent • kan in vele situaties de verworven kennis vaardigheden en attitudes geïntegreerd en met succes toepassen .	Deze jongere: • is uiterst competent • blinkt uit in het soepel, snel accuraat toepassen van alle kennis, vaardigheden en attitudes in diverse nieuwe complexe situaties.

Bijlage 2

Viseon is een toets onderdeel van Cito wat jaarlijks 2 keer afgenomen wordt om het sociaal welbevinden van leerlingen in beeld te brengen. In de bovenbouw werkt het met 2 lijsten. Ingevuld door leerling en leerkracht. De toetsen worden digitaal gebruikt.

De onderdelen waarop gescoord wordt, zijn

- Zorgvuldige werkhouding
- Aangenaam vs storend gedrag
- Emotionele stabiliteit vs instabiliteit
- Sociaal vs teruggetrokken gedrag
- Zelfvertrouwen
- Werkhouding
- Relatie met leerkracht
- Relatie met leerlingen
- Schoolbeeld

Tenslotte komt er een letterscore uit .

A= goed

B= ruimvoldoende

C= twijfelachtig

D= zwak

E= onvoldoende

Voor dit onderzoek heb ik het onderdeel werkhouding gebruikt om een beeld te krijgen van de leerlingen in de bovenbouw. De leerlingen met D en E scores zijn betrokken bij dit onderzoek.

Bijlage 3

Enquête leerlingen betreffende motivatie

1. Welke taken op school vind je leuk?

- A Rekenen
- B Taal
- C Spelling
- D Zelfstandig werken

2. Ik vind het fijn om hieraan te werken omdat

- A Ik hier goed in ben
- B Ik hier samen kan werken met andere kinderen
- C Ik extra uitleg krijg van mijn leerkracht

3. Welke taken vind je niet leuk?

- A Rekenen
- B Taal
- C Spelling
- D Zelfstandig werken

4. Ik vind het niet fijn om hieraan te werken omdat

- A Ik dit moeilijk vind
- B Ik de opdracht niet begrijp
- C Het onrustig is op die momenten in de klas
- D Het té makkelijk is voor mij
- E Ik niet kan overleggen met anderen

5: Als ik iets moeilijk vind, heb ik graag

- A Extra instructie
- B Overleg met andere kinderen
- C Een korte opdracht
- D Een nagesprek over mijn taak

E Een hulpmiddel (denk aan een tafelcoach, stappenplan)

6: Welke manieren helpen mij om iets te leren?

A Spelvormen

B Huiswerk

C Ander soort uitleg

D Een nagesprek over mijn taak

7: Draagt samenwerken bij aan een beter resultaat?

A Nee, er wordt dan meer gekletst en ik kan me slechter concentreren

B Ja, door te overleggen, leer ik meer

8: Werk je graag aan de weektaak?

A Ja omdat

B Nee omdat.....

Als je jezelf op een schaal mag zetten voor gemotiveerd werken en inzet waar sta je dan?

0-----1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10

Zet een rondje om het cijfer dat bij jou past!

Dank je wel!

Melanie

Bijlage 4

Vragenlijst voor collega's voor evaluatie praktijkonderzoek

Ik heb jullie de lijst van Leavers voor de 2^e keer laten invullen voor 8 leerlingen

1 A. Heeft het voor de kinderen die mee gedaan hebben met mijn sessies iets opgeleverd?

Nevik.....

Es.....

Mil.....

Nick.....

1 B. Laat de groep van de overige 4 leerlingen hetzelfde beeld zien?

Sil.....

Kim.....

Robie

Naomi

2.De deelnemende kinderen hebben zichzelf hoger geschaald tijdens de evaluatie dan bij de start.

Zien jullie dat terug binnen de groep?.....

Op welke manier?.....

3.Zie jij als leerkracht het belang van reflectiegesprekken?

.....

4.Om deze gesprekken te realiseren heb jij als leerkracht.....nodig?

5.Wat zijn volgens jou wezenlijke onderdelen om goede gesprekken te kunnen voeren met kinderen?.....

6.Zou je bereid zijn om je hierin meer te verdiepen?.....

7.Wat zou er nodig zijn om feedbackgesprekken te implementeren in onze school?

Bijlage 5

Leerling; Geb. datum
1 ^e sessie Uitleg reden van begeleiding op motivatie Schalingsladder naar aanleiding van enquête 0-----1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10
Vragen naar aanleiding van het werken in de klas ----- <i>(Eigenwijsjes)</i> • Je mag een kaartje trekken Uit deze stapel En dan mag je voorlezen wat erop staat! ----- Naar aanleiding van de lijst verbeteringen kun je zoeken bij jezelf, vult Mil het volgende in De verbetering kun je zoeken bij jezelf: - je vindt het moeilijk om snel te werken - je vindt het moeilijk om je aandacht op je werk te richten - je kunt moeilijk naar een uitleg luisteren - je wilt het té goed doen - je vindt het moeilijk om iets fout te doen - je vindt het moeilijk om hulp te vragen - je denkt dat je het niet kan - je vindt het moeilijk om netjes te schrijven - je vindt het moeilijk om veel te schrijven - je kunt moeilijk stil zitten Het kunnen ook nog andere dingen zijn, zoals: - je hoort of je ziet het niet goed - je maakt je ergens zorgen over - je bent ergens verdrietig over - je moet tijdens je werk veel aan iets anders denken - je bent niet goed uitgerust - je hebt honger - je hebt pijn of jeuk - je bent ziek

Misschien zijn er nog andere dingen die ervoor zorgen dat je je werk niet goed kunt doen. Ga daar maar eens over nadenken. Misschien kom je erachter, eventueel met hulp van je leerkracht of je ouders. Schrijf het hieronder maar op.

Andere redenen dat je niet goed kunt werken:

Oplossingen

Om beter te kunnen werken worden de volgende afspraken gemaakt:

- Denk deze week steeds aan het kaartje als het ergens minder goed gaat!

© KIEW BEGELEIDINGSSYSTEEM • WERKHOUDINGSPROBLEMEN • DE INTENSIEVE CONCENTRATIETRAINING